

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

AB UYUM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

05 Şubat 2014 Çarşamba

AB UYUM KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

05 Şubat 2014 Çarşamba

---0---

K O N U

**Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Tasarısı (1/882)**

Sayfa

1:17

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ OTURUM

Sayfa

1:17

Fatih METİN (Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı)	1:2, 13:14
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Rekabet Kurumu Bşk.)	2:4, 15:16
Lale ÇELİK (AB Bakanlığı Tek Pazar ve Rekabet Başkanı)	4:5, 17
Turhan ÇAKAR (Tüketici Hakları Derneği Başkanı)	5:6
Av. Gönenç GÜRKAYNAK (TÜSİAD Temsilcisi)	6:8
Kemal EROL (Rekabet Derneği İstanbul Şube Başkanı)	8:9
Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)	9
Hurşit GÜNEŞ (Kocaeli)	9:12, 14:15
Ayşe Eser DANIŞOĞLU (İstanbul)	12
Aylin NAZLIKA (Ankara)	12:13

Açılma Saati: 10.48

Kapanma Saati: 12.27

BİRİNCİ OTURUM

5 Şubat 2014 Çarşamba

Açılma Saati: 10.48

BAŞKAN: Mehmet S. TEKELİOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Oğuz OYAN (İzmir)

SÖZCÜ: Ercan CANDAN (Zonguldak)

KÂTİP: Zühal TOPCU (Ankara)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Hükümet temsilcilerimiz, Sayın Bakan, Rekabet Kurumumuzun Değerli Başkanı, bakanlıklarımızın, kamu kurumlarımızın, sivil toplum örgütlerimizin değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz. Katıldığınız için öncelikle teşekkür ediyorum.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun 24' üncü Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı 19' uncu Toplantısını açıyorum.

Değerli üyelerimiz, değerli misafirler; gündemimizde (1/882) esas numaralı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı yer almaktadır.

Tasarının görüşmelerine başlamadan önce bir konuya dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun kendisine has bir kanunu var. Bu kanunun 3' üncü maddesinde komisyonumuzun görevi “Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin Avrupa Birliği mevzuatına uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak” şeklinde ifade edilmiştir. Yani, bu çerçevede içerisinde ele aldığımız zaman, görüşmekte olduğumuz bütün kanun tasarı ve tekliflerini biz Avrupa Birliği mevzuatı açısından değerlendirmek ve buna göre bir rapor yazmak durumundayız. Avrupa Birliği mevzuatını ilgilendirmeyen ve başka esaslara taalluk eden konularda tabii ki görüşlerimiz olabilir ancak mümkün mertebe biz Avrupa Birliği mevzuatıyla kendimizi sınırlı tutmaya gayret ediyoruz. Bu çerçevede görüşmelerimizi yapacağız.

Şimdi, tasarının görüşmelerine başlayacağız. Önce tasarının tümü üzerinde görüşme açacağım, daha sonra tasarının maddelerine geçilip geçilmesini oylayacağım. Bunu şunun için söylüyorum: Zaman zaman tasarının maddelerine geçilmesi kabul ediliyor, zaman zaman maddelere geçilmesine gerek görülüyor. Dolayısıyla, tümü üzerindeki tartışmalarımızda maddelere ilişkin görüşlerinizi de söylerseniz bu maddelere geçilmeme durumunda görüşlerinizin eksik kalmaması temin edilmiş olur, bunu özellikle vurgulamak istedim.

Önce Hükümet temsilciimize söz vereceğim, daha sonra ilgili bakanlıklarımızdan gelen, Avrupa Birliği Bakanlığından gelen arkadaşlarımıza söz verebiliriz. Tabii, Rekabet Kurumu Başkanımız burada, kendileri bir sunum hazırladılar, onu bize takdim edecekler. Daha sonra sivil toplum kuruluşlarına söz vereceğim; daha sonra da milletvekillerimize, komisyon üyelerimize ve komisyon üyesi olmamakla birlikte komisyonumuzun bu toplantısına katılma nezaketi gösteren arkadaşlarımıza da söz vereceğim. Bu şekilde görüşmelerimizi devam ettireceğiz.

Şimdi, tasarının tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Önce Hükümet temsilciimize tasarıyla ilgili bilgi vermek üzere söz vermek istiyorum.

Bir istirhamım da şu: Kayıtlara geçmesi bakımından -çünkü toplantılarımız kayıt altına alınıyor- konuşan her arkadaşımızın önce ismini ve kurumunu söylemesini özellikle istirham ediyorum.

Fatih Bey, buyurun efendim, önce söz sizde.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı Fatih Metin.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın geçmişiyile alakalı biraz bir ön bilgi verdikten sonra, mevcut kanun tasarısıyla ne getiriyoruz onun hakkında kısa bilgi vereceğim. Daha sonra Hocam bazı konularda spesifik bilgiler sunacak sizlere.

Bu tasarı 60' ıncı Hükümet döneminde 2008 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda oluşturulan alt komisyonda görüşülerek tasarıya ilişkin rapor hazırlanmıştır. Ancak, komisyonda görüşülmeden yasama döneminin sona ermesinden dolayı da kadük kalmıştır. 38 maddeden oluşan yeni kanun tasarımız, ilk tasarıya ilişkin alt komisyon raporu esas alınarak süreç içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda bazı değişiklikler ve ilaveler yapılmak suretiyle hazırlanmıştır.

Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi, kanunda değişikliğe neden ihtiyaç duyuldu sorusuna şöyle cevap verebiliriz: Avrupa Birliği mevzuatındaki gelişmeler ve Avrupa Birliğine uyum yükümlülüğü en baştaki husustur. Onun dışında, dünyada rekabet hukuku uygulamalarındaki değişim ve gelişim, on altı yıllık uygulama sonucu kazanılan kurumsal tecrübe neticesinde de tespit edilen sorunlar buraya taşınmıştır. Yine, kurum dışı tavsiyeler dikkate alınmıştır ve Anayasa Mahkemesinin de kadrolara ilişkin -biraz kısa bilgi de vereceğim sonuçta- iptal kararı da baz alınarak bir derleme, toplama yapılmıştır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; biraz önce on altı yıllık kurum tecrübesindeki sorunlardan bahsettim. Böyle ana başlıklarıyla sizlere arz edecek olursam: Kaynakların etkin kullanımına yönelik "de minimis" soruşturmaya son verme, ilk inceleme gibi yasal hukuki müesseselere ihtiyaç duyulmuştur. Yoğunlaşma denetimlerinde ve soruşturma süreçlerinde sorunlar yaşanmıştır. İşlemlere izin verilirken getirilebilecek yükümlülükler bakımından belirsizliklerin bulunması da önemli etkindir. Bilgi isteme ve yerinde inceleme yetkisinin kapsamında tereddütlerin yaşanması, muafiyet ve menfi tespit sistemlerindeki belirsizlikler, idari yargı süreçlerinde rekabet hukukunun yorumlanmasından kaynaklanan sorunlar yani birlikte hâkim durumu, dava ehliyeti gibi durumlar. Tabii, bu anlattıklarım çok teknik terimler ama rekabet hukuku açısından önemli ilkeler. Bunun dışında, kurum dışı tavsiyeler oldu. Bunlar nedir? İşte, OECD'nin gözden geçirme raporları dikkate alındı, Devlet Planlama Teşkilatımızın özel ihtisas komisyon raporları bu dönemde değerlendirildi ve bu raporlardan yola çıkılarak böyle temel tavsiyeler verildi. Bunlar da "de minimis" ve pişmanlık, menfi tespit sisteminin kaldırılması; yoğunlaşmaların değerlendirilmesinde kullanılan test, bilgi isteme ve yerinde inceleme yetkilerinin kapsamı, rekabet savunuculuğu, inceleme süreleri ve usulüne ilişkin konulardır.

Ve son olarak da şöyle ifade edeyim: Anayasa Mahkemesi iptal kararı neye ilişkin o konuda kısa bilgi vereyim, sonra Hocama sunumuyla alakalı sözü bırakacağım. Anayasa Mahkemesinin 12 Temmuz 2013'te yayınlanan 2013/72 sayılı Kararı uyarınca kurumun hizmet birimleri, bunların görev ve yetkileriyle personelin statüleri, kadro unvanları ve dereceleri hakkındaki temel ilkelerin ve çerçevelerin kanunla düzenlenmesi zorunlu hâle gelmiştir çünkü kanunla düzenlenmemiştir, bu konuda kuruluştan itibaren böyle bir uygulama söz konusuydu. Bu da Anayasa Mahkemesinin kararı iptal edildiği için ve bu alanın kanunla düzenlenmesi gerektiği için buna ilişkin hüküm var.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Bu kanunla biz neyi amaçlıyoruz? Teşebbüsler açısından hukuki belirliliği artırmayı hedefliyoruz, daha az bürokrasi içeren bir uygulama olsun istiyoruz, kurum kaynaklarının etkin kullanılmasına imkân sağlayan bir düzenleme olmasını arzu ediyoruz ve yine en önemlisi Avrupa Birliği rekabet hukukuna da uyumlu uygulamaya yönelik bir mevzuat çalışması olmasını arzu ettiğimizden dolayı yüce Meclisin takdirine sunduk; takdir sizindir. Ben böyle genel bir değerlendirme yapayım dedim Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, zannediyorum Rekabet Kurumu Başkanımız Sayın Nurettin Kaldırımçı.

Buyurun efendim.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI- Sayın Başkanım, değerli komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; günaydın diyorum, saygılar sunuyorum.

2008 yılında Meclisimize intikal eden mevcut tasarı, maalesef, 2011 yılı itibarıyla kadük oldu. Bu yıl yeniden Meclisimize intikal etti ve komisyonlarımızda görüşülmeye başlandı. Bizler, Rekabet Kurumunu temsilen bendeniz Nurettin Kaldırımçı, Başkan Yardımcımız Ali Demiröz Bey ve Başkan Danışmanımız Fatih Özyeşil sizlerin sorularını, ayrıntıya ilişkin sorularını cevaplandırmaya çalışacağız.

Sayın Bakan Yardımcım kanunun, tasarımın, değişiklik tasarımının gerekçesini, dünden bugüne nereden nereye geldiğimizin hikâyesini ana hatlarıyla özetlemiş oldu. Ben tasarıda ana başlıklar hâlinde ne tür değişiklikler öngörüldüğüne ilişkin kısa bilgiler vermek istiyorum.

Nihai manada bütün bu değişikliklerin amacı kurumsal etkinliğin yükselmesidir, Avrupa Birliğine uyum çabalarımızın daha ileri bir noktaya taşınmasıdır, kaynaklarımızın etkin kullanılmasıdır. Bunları teminen mevcut kanunumuzda değişiklik yönünde ciddi manada bugüne kadar birkaç hamle yaptysak da maalesef sonuç alamadık ama şimdi, inşallah, önümüzdeki süreçte bu değişiklikler gündeme girecek.

Öncelikle “de minimis” uygulamasına imkân veren bir yasal zemin kanunumuzda yer alsın istiyoruz. Amaç belli: Kaynaklarımızı daha etkin kullanmak. Böyle bir maddenin kanunumuzda yer alması ihmal edilebilir rekabet kısıtlarının, rekabete ilişkin bir kısım olumsuzlukların göz ardı edilebilmesine hukuken imkân veren bir mesnet teşkil edecektir çünkü kaynaklarımızı rekabet ihlali gerekçesiyle bir bakıma israf etmek gibi, etkin kullanmamak gibi bir risk ile her zaman karşı karşıyayız.

İkinci bir başlığımız, efendim, muafiyete ilişkin düzenleme olmakta. Muafiyetin verilmesi, geri alınması, şarta bağlanması, yeniden düzenlenmesi gibi belki alt başlıklar altında toplanabilecek bir düzenleme bu muafiyet maddesiyle gündeme getirilmekte, mevcut kanunumuzda yer alan muafiyete ilişkin düzenlemeler bir başlık altında toplanmakta.

Çok önemli bir değişiklik noktası, birleşme ve devralma. Biz bugüne kadar hep “birleşme ve devralmayı” kullandık, kanun dili bu idi. Bu yeni tasarı ile “yoğunlaşma” kavramına geçmiş oluyoruz, bunu tercih etmiş oluyoruz. “Birleşme ve devralma” kavramı yerine bütün dünyada ve AB’de olduğu gibi “yoğunlaşma” kavramına geçiyoruz ama daha önemlisi -sadece bu başlığın verilmesi değil tabii ki- asıl değişiklik, yoğunlaşma işlemlerinin daha etkin şekilde sonuçlandırılmasını temine dönük bir düzenleme yapılmak istenilmekte. Biz yoğunlaşmaların, birleşme, devralma işlemlerinin olabildiğince kısa sürede sonuçlanmasını temine çaba sarf ediyoruz. Bunun için, mevcut kanunumuzda özellikle nihai incelemeler için soruşturma sürecinin uygulanacağı şeklindeki düzenleme bazen belli bir dosyanın bir yıl ve daha fazla süreyle kurumda kalmasına imkân vermekte hukuken ama biliyoruz ki etkinlik daha önemli. Etkinliğin hukuk zeminini de temin için, sağlama almak için biz bu süreyi dört aya indirmiş oluyoruz, indirilmesinin uygun olduğunu düşünüyoruz. Zaten, normalde otuz gündür ama ek, nihai inceleme manadaki çalışmalar için soruşturma süreci takip ediliyordu, şimdi biz bunu “en fazla dört ay” şeklinde sınırlamış olduk.

Verilecek taahhütler çerçevesinde, şartlı izin verilebilmesi imkân dâhiline girmekte bu yeni düzenlemeyle birlikte. İzin kararının geri alınabilmesine yine imkân tanınmakta ve tarafların, esasen, izin verilmeyecek bir işlemlerle ilgili olarak önceden görüşünün alınması gibi de bir zorunluluk yeni düzenlemeyle getirilmekte.

Bir diğer başlığımız efendim “rekabet savunuculuğu”, rekabet istişare konseyinin teşkilini ifade ediyor, kapsıyor. Biz rekabet savunuculuğunun, bütün toplumun rekabete duyarlı olmasını temin için önemli bir kavram olduğunu kabul ediyoruz, bütün dünyada da bu yönde bir eğilim var. Yani, kanunun doğrudan uygulanması, soruşturma açılması, ceza verilmesi tamam ama bütün toplumsal kesimlerin politik irade, bürokratik sistem, sivil toplum örgütleri, medya ve diğer bir kısım toplumsal çevrelerin de rekabete duyarlı olmasını temin ve imkân verecek bir konsey teşkili öngörülüyor. Bu konseyde üst kurulların temsilcileri, kamudan temsilciler ve sivil toplumdaki temsilciler bir yönetmelik dâhilinde -bunu tartışacağız, konuşacağız- bir araya gelecekler ve bir yıl içinde bir veya iki kere bir istişare toplantısı yapılacak.

Mevcut kanunumuzda efendim, menfi tespit müessesesi hâlen var ve biz bu yeni düzenlemeyle bunu kaldırıyoruz. Artık, menfi tespit taraflarca değerlendirilebileceği, bunun için kuruma her adımda müracaat etmenin uygun olmadığı düşüncesiyle menfi tespit müessesesini bir tür temiz kağıdı isteme tabiri caizse yani yapılan işin, işlemlerin rekabet açısından sakınca doğurmadığına ilişkin resmî bir belge, bir teminat, bir kurul görüşü talebinin bundan sonra taraflarca, teşebbüslerce, temsilcilerle çözüleceği düşüncesiyle bunu kaldırıyoruz, başka çağdaş uygulamalarda, örneklerde olduğu gibi.

Kurumun bilgi isteme, yerinde inceleme yetkisi çok önemli efendim; bu tartışılıyor, konuşuluyor. Bunun üzerinde netlik kazanmak için veya meseleyi biraz daha derli toplu, iyi uygulanabilir bir zemine taşımak için bir madde düzenlememiz var.

Usule ilişkin cezalar konusunda, kurumda hayli tartışmalar bugüne kadar yapıldı. Özellikle yerinde incelemelerin zorlaştırılması, engellenmesi ve birleşme, devralmaların bildirilmesinin gecikmesi durumunda binde 1’ine kadar gibi, binde 5’ine kadar gibi bir düzenlemeyle usul cezaları verilmesi öngörülüyor. Mevcut uygulamada binde 1-binde 5 şeklinde idi ve eğer ciro da çok yüksek olursa bu usul cezaları altından kalkılmaz bir yüke dönüşebiliyor idi. Bundan kurtulmak adına, biraz da olayı zorlaştırmanın, engellenmenin mahiyetine göre kurulun bir ceza tespitine imkân verecek, bir ceza takdirine imkân verecek şekilde binde 1’ine kadar, binde 5’ine kadar gibi bir hükmü ve ifadeyi metne geçirmek istiyoruz, kanun metnine.

Taahhüt ve uzlaşma müesseseleri getiriliyor. Bu, kanunumuzda yenilik efendim. Avrupa Birliği uygulamaları burada esas oldu, asıl mesnet teşkil eden zemin Avrupa Birliği uygulamaları. Uzlaşma müessesesi, hakkında soruşturma başlatılan ama soruşturma

raporunun tebliğ edilmediği tarafla karşı karşıya gelip -tabii, tebliğimiz, yönetmeliğimiz bu konuda kurulun keyfilikliğini ve objektiviteden uzak kalmasını önleyecektir- taraflarla meselenin görüşülmesine imkân veriyor. İdari para cezasında gerekirse bir indirim yapmak kaydıyla soruşturmanın daha ileri seviyelere gitmesine engel olmayı, soruşturmayı kesmeyi, durdurmayı mümkün kılıyor bu madde.

Taahhüt maddesi de yine yürütülmekte olan bir ön araştırma ya da soruşturma sürecinde problem gibi gözüken rekabet ihlali gibi tanımlanan durumlar varsa eğer, bunların ortadan kaldırılması yönünde bir taahhüt taraflarca beyan edildiğinde, kurul takdiri çerçevesinde bu ön araştırma ya da soruşturma durdurulabilecektir, daha fazla zaman ve insan kaynağı harcanması yoluna gidilmeyecektir.

Ön araştırma ve soruşturma süreleri yeniden düzenleniyor Sayın Başkanım. Mevcut kanunda biz şunu gördük, bir bakıma yılların deneyimi bütün kurulumuzda böyle bir kanaati pekiştirdi: Ön araştırma süresi kısa, soruşturma süresi nispeten, kıyasen daha uzun. Ama, biz ön araştırmaya biraz daha fazla yoğunlaşmak istiyoruz bu yeni dönemde çünkü ön araştırma safhasında yapılan bir hata sonuna kadar gidebiliyor. Ama, başlangıçta işin sağlama alınması, ince elenip sık dokunması daha sonra ortaya çıkabilecek bir kısım problemlerin bir bakıma telafi edilmesini, başlangıçta devre dışı kalmasını mümkün kılmakta.

Şikâyetçi haklarına ilişkin, şikâyetçilerin bu süreçteki hakları ve dosyaya erişim taleplerinin nasıl değerlendirileceğine ilişkin, sözlü savunma toplantısının usulüne ilişkin ve rekabet ihlali incelemelerine ilişkin kurul kararlarının, gerekçeli kararların yazım süresine ilişkin diğer düzenlemeler var.

Ayrıca, özel hukuk alanındaki sonuçların düzenlenmesi yine bu tasarıyla mümkün oluyor, biraz daha sarahat kazanıyor, açıklık kazanıyor. Sadece 4' üncü madde değil, 6 ve 7' nci maddelerin ihlalleri de bu sistem içinde yeniden değerlendirilmiş oluyor.

Efendim, kanun tasarısıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereği de yerine getirilmiş olacak. Çünkü, bizim mevcut kanunumuzda kanun eki olarak kadrolara ilişkin herhangi bir düzenleme yok idi ama yeni dönemde bu düzenleme kanunla birlikte kurumun bir bakıma organizasyonunun da hukuka uygunluğunu temin etmiş olacaktır.

Ayrıca, kurul kompozisyonuna ilişkin ve kurul üyelerinin çalışma düzenlerine ilişkin bazı maddelerimiz var efendim. Kurul üyelerinin görev süresi iki dönemle sınırlanıyor. Hakkında ceza davası açılan kurul üyelerinin görevden uzaklaştırılmasına ilişkin düzenleme yapılıyor. Yapılabilecek işler kurul görevi sırasında açıklığa kavuşturuluyor. Başka bir iş yapma yasağı getiriliyor, esasen var ama yine de bu tahkim ediliyor. Kurulun kompozisyonuna ilişkin bir madde düzenlemesi var. Daha önce Yargıtay ve Danıştaydan kurulumuzda 2 üye görev yapıyor idi mevcut kanuna göre fakat son dönemlerde Danıştay ve Yargıtaydan, Danıştay üyesi de Yargıtay üyesi de gelmiyor, gelmek istemiyor çünkü maaşları kurula geldiğinde düşüyor. Bir husus bu.

İkinci bir husus çeşitli müzakereler sırasında ortaya çıktı. Zaten bizim bütün kararlarımız yargı mercilerince yeniden ele alınıyor; idare mahkemesi, Danıştay önümüzde bir denetim süreci olarak duruyor. Yine, bu manada, yargı camiasını temsilen kurulda bazı üyelerin bulunmasının da bir duplikasyon olabileceği gibi yorumlar yapıldı. Takdir yine yasama mercisindedir, yüce Meclisindir.

Ben kısaca ana hatlarıyla özetlemiş oldum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Efendim, Avrupa Birliği Bakanlığımızın bu konuda bir görüşü vardı. Görüşü biz mail olarak sizlere iletmıştik. Kanunun geneli olarak Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu olduğuna ilişkin bir mütalaa vardı ama burada Bakanlığımızdan temsilci arkadaşımız var, ondan dinleyelim bunları.

Buyurun efendim.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – Sayın Başkanım, sizin de söylediğiniz gibi biz değerlendirme notumuzu toplantı öncesinde yüce Meclisimize, komisyonumuza iletmış idik. Notumuzda bahsettiğimiz hususlar daha kapsamlı bir şekilde esasen Sayın Başkanın ve Sayın Bakan Yardımcısının sunuşlarında ele alındı. Rekabet Kanunu' muz önceki hâliyle de Avrupa Birliği müktesebatıyla yüksek düzeyde uyuma sahipti. Uyum ve uygulamada bir sıkıntı -yani Avrupa Birliği Müktesebatı açısından- yaşanmıyordu ve ilerleme raporlarına hep olumlu kanaat bildiriliyordu. Bu son tasarıyla 2003 yılından beri Avrupa Birliği müktesebatında yaşanan gelişmelerin tasarıya başarılı bir şekilde yansıtılmış olduğunu değerlendiriyoruz. Esasen, Bakanlık olarak aykırı bir husus göremiyoruz ama notumuzda belirttiğimiz hususları mükerrerlik olacak belki ama...

BAŞKAN – Evet, tekrarlayalım çünkü o notların ulaşmamış olduğu arkadaşlarımız olabilir. Yani, Avrupa Birliği müktesebatı açısından bir değerlendirme bizim komisyonumuzun zaten asli vazifesi.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – Tamam efendim.

Efendim, tasarıda bizim tespit ettiğimiz kadarıyla, Avrupa Birliği müktesebatına uyum bakımından değerlendirilebilecek hususları biz şöyle tespit ettik: Öncelikle, dediğim gibi Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlaması amacıyla yapıldığını görüyoruz ve Avrupa Birliğinde de son dönemde kaynakların etkin kullanımı ve daha etkili tedbirler alınması yönünde ciddi düzenlemeler yapıldı. Dolayısıyla, Rekabet Kurumu da kaynaklarını ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesini sağlayacak düzenlemeler getirmeyi hedeflemiş. Bunu da Avrupa Birliğiyle uyumlu ve olumlu bir gelişme olarak tespit ediyoruz.

Onun dışında, yine sunuşta dile getirildiği üzere “De Minimis Kuralı” yani ihmal edilebilir kısıtlamalar kuralı da bizim iç hukukumuz bakımından eksik olan bir husustu. Bu da uygulamadaki etkinliği belki bir miktar engelliyordu. Şimdi o hususun da dercedilmesiyle birlikte hem AB müktesebatına uyum sağlanmış olacak hem kurumun daha etkin işleyişi temin edilmiş olacak diye düşünüyoruz.

Yine, kurumun sunuşunda yapıldığı gibi, yoğunlaşma konusunda bir değişiklik yapıldı Avrupa Birliği müktesebatında 2004 yılında. Tasarıda gene “yoğunlaşma” tanımı getirildi ve böylece kalıcı değişiklikler üzerinde durulmasına imkân sağlandı. Bunu da biz olumlu olarak değerlendiriyoruz.

Yine, tasarıda yer verilen, aslında doğrudan AB müktesebatında yer almamakla birlikte Avrupa Birliğinin çok önem verdiği, ayrıca uluslararası rekabet kurallarının uygulamalarında da önemli olan rekabet savunuculuğu konusu ele alınmış. Bunun tasarıyla yasal bir zemine oturtulmuş olmasını da olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

Onun haricinde, yine Avrupa Birliği tarafından 2003 yılında yapılan değişiklikle ortaya konulan “menfi tespit belgesi” uygulamasının kaldırılması bizim iç hukukumuzla aktarılmış bulunuyor. Bu da AB müktesebatına uyumu gösteren bir düzenleme.

Sonrasında, yine sunuşta belirtilen aynı tüzükle getirilen taahhüt müessesesine tasarıda yer verilmiş. Bu da yine Avrupa Birliğinin 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü’yle uyumlu bir adım.

Yine son olarak, yerinde inceleme konusu da önemli bir konu. Kurumun uygulamaların etkinliği artırması bakımından, meslek personeline yerinde uygulama kapsamında yetki verilmesi yine Avrupa Birliği 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü’nde öngörülen uygulamayla uyumlu bir sistem getiriyor.

Yani, sonuç olarak biz Bakanlık olarak tasarıyı oldukça olumlu değerlendiriyoruz ve rekabet politikası faslı kapsamında yapılan çalışmalara da önemli katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, sivil toplum kuruluşlarımızdan söz almak isteyen olursa onların da görüşlerini alacağız.

Yalnız, tekrar hatırlatmak istiyorum: Biz tasarıyı tamamen Avrupa Birliği müktesebatı açısından değerlendiriyoruz. Başka noktadan görüşlerimiz olabilir, bunların ana komisyonda iletilmesi gerekiyor. Ama, tabii ki bu komisyonda her şey konuşulabilir. Sadece, ben komisyon olarak görevimizi hatırlatmak istedim.

Sivil toplum kuruluşlarımızdan, söz almak isteyen var mı efendim?

Buyurun.

TÜKETİCİ HAKLARI DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TURHAN ÇAKAR – Tüketici Dernekleri Federasyonu adına katılıyorum. Selamlar, saygılar sunuyorum.

Efendim, öncelikle, bu hazırlık için emek veren ilgili, yetkili arkadaşlara teşekkür ediyorum, beylere ve hanımefendilere.

Şimdi, aslında bize bu dün geldi yani bunun hazırlanması sürecinde tüketici örgütleri yoktu, bize gelmedi, federasyona gelmedi, derneklerimize gelmedi. Dün “Toplantıya katılın.” diye yazı geldi, biz apar topar hemen, böyle, biraz acele bir şekilde baktık. Fakat, tabii gördüğümüz kadarıyla şu var: Şimdi, biz tabii tüketiciler olarak piyasada bu rekabete aykırılıkları, hâkim durumun kötüye kullanılmasını, yoğunlaşmaları çok yaşıyoruz, binbir türlü boyutu var bu işin. Şimdi, ancak, tasarıda hâkim durumun kötüye kullanılması pek açılmamış yani hangi noktalarda... Hâkim durumun kötüye kullanılması nedir, bunun açılması gerektiğini düşünüyoruz; bir yönetmelikle, bir tebliğle açılabilir, bu çok önemli çünkü. O kadar detay var ki hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin, burada tabii zaman yetmez bunu anlatmaya çünkü yaşıyoruz bunu, her gün yaşıyoruz. Bu hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin bunu açacak bir -dediğim gibi- yönetmelik, tebliğ olabilir. Bu konuda da tüketici örgütlerinin, bizim federasyonumuzun görüşünün alınmasında yarar var.

Tabii, aynı zamanda, yoğunlaşma... Bu yoğunlaşmanın da açılması lazım. Gerçi, bir tebliğden bahsediliyor, yoğunlaşmayla ilgili bir tebliğden bahsediliyor ama orada da açılmasında yarar var.

Bir de rekabete aykırılıklar... Rekabete aykırılıkların da ne olabileceği konusunda da bir açıklığa ihtiyaç vardır. Burada da gene birçok nokta var, birçok aykırılıklar var. Bunu öneriyoruz, bunların açılması gerektiğini öneriyoruz.

Tanımlar bölümünün açılması... Tanımlar da açılır ama tanımlarda yeterli olmayabilir o tanımlar. Yönetmeliklerle, tebliğlerle açılmalı diye düşünüyoruz.

Bir de Rekabet Kurulunda tüketici örgütleri adına birisinin temsil edilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz.

Benim görüşlerim şimdilik bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, sağ olasınız.

Efendim, başka söz almak isteyen...

Buyurun.

TÜSİAD TEMSİLCİSİ AVUKAT GÖNENÇ GÜRKAYNAK – Çok teşekkür ederim.

Bu mevzuat değişikliği yirmi yıldır değişmemiş olan bir mevzuat üzerindeki ilk ciddi değişiklik çabası. Dolayısıyla, tarif ettiğiniz kapsamda yalnızca Avrupa Birliğine uyum perspektifinden bazı görüşlerimizi vermeye çalışacağız, geri kalan görüşleri komisyonunda da ayrıca dillendirmek kaydıyla.

Aynı zamanda, on yedi yıldır, Rekabet Kurumu teşkilatını tamamladığından beridir en yoğun şekilde rekabet hukuku alanında avukatlık yapan kişilerden bir tanesiyim. Bu yönden, şahsi görüşlerimin TÜSİAD görüşleriyle karışmamasını temin etmek de görevlerimden bir tanesi.

Madde madde ama çok fazla vaktinizi almadan bazı görüşleri dile getirmeye çalışacağım. 1'inci maddeyle ilgili olarak burada aslında AB mevzuatıyla uyum asıl olduğuna ve "de minimis" konusu asıl olduğuna göre, birazcık daha kriter getirilmesinin uygun olacağını düşünüyoruz. 1'inci maddeyle ilgili olarak her ne kadar işin ruhu "de minimis" e gidiyor olsa da maddeyi okuduğunuz zaman burada ölçütlere uyan ve rekabeti hissedilir ölçüde etkilemeyen vesaire gibi birtakım kriterlerin daha getirilmesinin uygun olabileceğini düşünüyoruz. Aksi takdirde, biz biliyoruz, Rekabet Kurumu da biliyor bunun "de minimis" için getirilmiş olduğunu ama objektif olarak bu hukuk normu tam bu sonucu veremeyebilir.

2'nci madde yönünden yani kanunun 5'inci maddesi yönünden, tüketicilerin zararına olmamak koşuluyla üreticiye yarar sağlama gibi bir ilave koşulun getirilmesinin yerinde olabileceğini düşünüyoruz. Bizim mevzuatımız gündeme geldiğinden beridir ana amaçların neler olduğu, üreticinin refah fonksiyonuyla tüketicinin refah fonksiyonu arasında ne çeşit tercilerin kullanıldığı hep tartışlagelmiştir. Burada sosyal refah, toplam refah fonksiyonunu mu kullanacağız, yoksa hep tüketici refahına mı sadece bakacağız meselesi, buradaki dengeyi kurmakta tüketicilerin zararına olmayan, üreticiye yarar sağlama koşulunun da getirilmesi TÜSİAD'ın önemli bulduğu hususlardan bir tanesi. Çünkü, üretici refah fonksiyonunu desteklemek suretiyle pastayı büyütme ve orta vadede yine tüketici refahına hizmet etmiş olmak mümkün, kısa vadede eğer tüketici refah fonksiyonuyla alakalı negatif sonuçlar gözlenmiyor ise.

Aynı şekilde, burada önemli olduğunu düşündüğümüz konulardan bir tanesi ki Avrupa Birliği müktesebatıyla da uyumlu olacağını düşünüyoruz: Grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarılacak bir anlaşma varsa -grup muafiyeti yani bir anlaşmanın aslında 4'üncü madde yasaklamasına konu olacağı hâlde bir objektif hukuk normuyla, bir tebliğle bu kapsam dışına çekilmiş olması durumunun, belli bir bireysel olaya uygulanmayacağına Rekabet Kurumu tarafından beyan edilmesi hâli- böyle bir şey yapılacaksa, en azından bunun muhatabına da savunma imkânı verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Yani, örnek olarak verelim: Efes Pilsen şirketine "Sen fazla büyüksün, o yüzden sen bu tebliğden istifade edemezsin, sen bunun koruması dışında kalacaksın." diye bir yükleniş içerisinde bulunulacaksa -geçmişte olmuş bir dosya örneği olduğu için şirket ismi andım- bu şartlar altında en azından o şirkete de "Böyle bir şeye niyetleniyoruz, senin savunmaların nelerdir, neden bu kapsamda kalmam gerektiğini düşünürsün." gibi bir imkân verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Şu anda kanunda bu yerli yerinde değil. Denilebilir ki "Bunu tebliğle yaparız." ama tabii savunma hakkı çok temel bir hak olduğu için bunun tebliğle yapıp yapılmayacağına kanunda teminat altına alınmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Yine, 3'üncü madde yani 7'nci madde bakımından, uygulamada fevkalade önemli olacağını bildiğimiz bir konu var ve bu Avrupa Birliğiyle uyumlu olmadığımız noktalardan bir tanesi ama uygulayıcı olmayanların bunu tespit etmesi fevkalade zor. Bu noktada da esasen Avrupa Birliğinde eğer bir bilgi isteniyorsa ve Avrupa Birliği üye devletlerinde de eğer bir yoğunlaşmanın yani birleşme devralma işleminin izine götürülmesi sırasında bir bilgi isteniyorsa bu süreyi keser ve sonra kaldığı yerden devam ettirir. Bizdeki otuz takvim günü süre gerçekten çok kısa idi ve Rekabet Kurumumuzu baskılamaktaydı. Şimdi bunu "otuz iş günü" olarak dönüştürüyorsak -ki bu uyumludur Avrupa Birliğinin zamanlamalarıyla, biz dünya ölçeğindeki işlemlerde geride kalmayız- ama o zaman bizdeki bir

garabeti de kaldırmanın vaktidir. O da bizde bilgi istendiği zaman, bilgi takdim edildiğinde otuz günlük süre en baştan, birinci günden tekrar başlıyordu ve kaç defa bilgi istenebileceğine dair de hiçbir prensip yoktu, Rekabet Kurumumuz bunu iyi niyetli uyguluyordu, 2'nin üzerine çıktığı pek bir dosya görmedik ama istese 3 soru, 4 soru, 5 soruyla ilanihaye bu birinci aşamayı sürdürebilirdi. Bu da hep tedirginlik konusudur ve Avrupa Birliği müktesebatında da aslında bu şekilde yürüdüğünü bilmiyoruz. Dolayısıyla, madem artık otuz iş gününe geliyor, hiç değilse sorular süreyi kesmeli ama cevap verildiğinde süre kaldığı yerden devam etmelidir diye düşünüyoruz.

Burada bir başka önemli konu, bizim özellikle üzerinde durmak isteyeceğimiz şudur, 4'üncü maddeyle getirilen konu: Rekabet istişare konseyi diye bir yapı getirilmektedir. Rekabet istişare konseyinin, herhâlde bakanlıklar, Hükümet ve Rekabet Kuruluyla irtibatları daha yakın ve sıcak tutmak anlamında bir katkısı olacak olsa gerektir. Ama, bunun "Bağımsızlığa gölge düşürür." gibi algılanmaması için ve ilerleme raporlarında sonradan bu konuda sıkıntılar yaşanmaması için, bizim görüşümüz, rekabet istişare konseyinin görüşlerinin Rekabet Kurumunu ve Kurulu bağlayıcı olmadığına açıkça kanunda ortaya koyulmasıdır. Adında "istişare" kelimesi geçiyor ama ondan sonra bunun yapılanışının ve Rekabet Kurumuyla ilişkilerinin tam olarak ne olacağına ortaya konulamaması söz konusu olabilir.

5'inci madde de yine Avrupa Birliği müktesebatında ileri bir tutum sergileme fırsatı var. Bu hâliyle de kalırsa aykırı olmaz fakat dünyadaki trend şu anda ve Avrupa Birliğinde de çok benimsenen trend, uyum programlarının şirketlerin yükü hâline getirilmesi, kendilerinin rekabet hukukuna uydularını ortaya koyabilecekleri uyum programlarını ön plana çıkarmalarıdır. Bizim kanunumuzun 9'uncu maddesi yani bu tasarinın 5'inci maddesinde, öncü davranışsal tedbirlere yer verme fırsatı vardır yani şirketlerin, uyum programları geliştirmelerini teşvik edici bir konuyu ortaya koyma şansı vardır. "Uyum programı" lafına herhangi bir şekilde referans yapan bir kanuna geçebilirsek Fransadan sonra bu işi yapan ilk olmuş olacağız ve bu çok deneme yanılma ya da fantezi bir hareket de olmayacaktır. Zira, zaten bu gelenek artık oturmuştur.

Uzlaşma müessesesiyle ilgili olarak -6'ncı maddede yer veriliyor, kanunun 10'uncu maddesi - bizim anlayamadığımız ve hatalı bulduğumuz ve Avrupa Birliğinde de olduğunu bilmediğimiz 4 kelime var orada: "İhlalin varlığını kabul etme" yani "Uzlaşabilmem için önce muhatap şirketin ihlalin varlığını kabul etmesi gerekir."i getiriyor bu mevzuat. Bu, uzlaşma müessesinin büyük ölçüde ölü doğmasına yol açacaktır. Bunu TÜSİAD namına ve şirketler namına haber vermek isteriz. Çünkü, uzlaşmanın ruhunda illa "Ben kabahat ettim, özür dilerim." demek olmamalıdır. Bu, pişmanlık müessesinde getirilebilecek bir şeydir, zaten pişmanlık müessesinde vardır. Ama, uzlaşma müessesesiyle ilgili olarak aslında birbiriyle ihlal olup olmadığında mutabık olmayan taraflar, sırf etkinliği artırmak için ve bir tehdidi ortadan kaldırmak için uzlaşabilirler ve buna mahal bırakmak lazımdır, şu andaki mevzuatta uzlaşma müessesesi mutlaka ihlalin varlığını kabul etme gerekliliğiyle bağdaştırılıyor ki buna mahal olmadığını düşünüyoruz.

7'nci maddeye geldiğimiz zaman, bilgi ve belge isteme: Burada Avukatlık Kanunu'nun bir özelliğinden bahsetmek ihtiyacındayız, TÜSİAD'ın da savunma hakkının özülüyle alakalı bulunduğu bir konudur. Eğer bir informel ama aslında teyit edilebilir bir bilgiyi verme usulden ise... Aynı zamanda, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Sayın Metin Feyzioğlu'nun da benimle yaptığı görüşmelerde fevkalade önemli bulunduğu bir konudur fakat ne yazık ki programı dolayısıyla kendisi buraya gelme imkânı bulamamıştır. Konu şudur: 7'nci maddede der ki: "Devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi ve belgeler hariç olmak üzere özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümleri ileri sürülerek bilgi ve belge vermekten imtina edilemez." Yani, Rekabet Kurumu ne zaman bilgi ve belge isterse özel kanunlarda "Sırdır, vermeyiniz." dese dahi Rekabet Kurumu bunu alır. Bunun bu yazılış şekli çok hoyrattır, zira avukatlık bürolarına, avukatların kendilerine de yazılar gönderilerek "Bana delil ve belgeleri veriniz savunduğunuz müvekkillerle ilgili." denilecek olsa, avukat kişi "Efendim, Avukatlık Kanunu icabı benim sır saklama mükellefiyetim vardır; bu, bu kişinin savunma hakkındandır." diyemeyecektir çünkü kategorik bir şekilde bütün sır saklama yükümlülüklerini ortadan kaldırmaktadır. Bilgimiz dâhilinde Avrupa Birliğinde böylesi bir yaklaşım söz konusu değildir. Bankaların ve bazı başka müesseselerin bilgi vermektan imtina edememeleri, topu taca atamaları için getirilen istisna hükümleri Avrupa Birliğinde vardır fakat bunların çok daha dar bir şekilde terziliğinin yapılması ve buna göre bunların dikkatle ortaya koyulmaları gerekecektir kanaatindeyiz.

Son olarak, çok vaktinizi de aldığımın bilinciyle affınıza sığınarak, menfi tespit müessesesinin kaldırılması konusuna değinmek isteriz. Burada, hazırunun ifade ettiği gibi menfi tespit müessesesi gerçekten Avrupa Birliğinde de kalkmıştır. Avrupa Birliğiyle uyumlu yürümek elbette bir erdemdir fakat Avrupa Birliğinde rekabet hukuku 1956 yılından beri uygulanmaktadır ve menfi tespit belgeleri bugün hâlâ sıklıkla verilebilmektedir Türkiye'de ve bu da "Bulunsun, faydalı olur." gibi bir perspektifle istenmekte değil, birtakım belirsizliklerin aşılması için gerçek bir faydayla istenmektedir. Dolayısıyla, Türkiye'deki geçmiş henüz on beş-on yedi yıl

civarında olan rekabet hukukunda menfi tespit uygulamasının sırf Avrupa Birliğiyle uyumlu olsun diye kaldırılmasının faydadan çok zarar getirmesi riskinin mevcut bulunacağını da düşünüyoruz.

Bu notla, sabrınız için teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, hiçbir zaman bu toplantılarda söz hakkına tahdit koyma taraftarı değilim ama anlayışınıza da sığınmak durumundayım.

REKABET DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI KEMAL EROL – Sayın Başkanım, değerli üyeler; öncelikle Rekabet Derneği adına şükranlarımızı arz ediyoruz böyle önemli bir konuda bizlerin de görüşlerine başvurduğunuz için.

Derneğimiz, Rekabet Kurulunun ilk başkan ve üyelerinin ayrılmalarından sonra yine aynı konuda Avrupa Birliği mevzuatına uyum için kurulmuş olan yeni bir kurum olması dolayısıyla rekabet hukuku ve politikalarına katkıda bulunmak üzere bir avuç gönüllü insan tarafından kurulmuştur. Çalışmalarımız da uzun yıllardır Rekabet Kurumuyla iş birliği içerisinde devam etmektedir.

İlk kanunun hazırlanmasında hatırlanacağı gibi, Gümrük Birliğinin ön koşulu olarak ve Avrupa Birliği mevzuatının tamamen bire bir tercümesi şeklinde alınmış bir kanunumuz var. Bugün huzurunuzda gelen tasarı da Avrupa Birliği temsilcimizin de belirttiği gibi Avrupa Birliği mevzuatındaki gelişmelere uygun olarak ve olumlu bulunan bir tasarıdır. Ancak, ben de şahsen ilk kuruldan önce 1989 senesinde Avrupa Birliği mevzuat uyum komitelerinden rekabet alanındaki mevzuat uyum komitesinin başkanlığını yapmış, bu konuda emek vermiş birisi olarak... Maddelere geldiğimiz zaman, eğer izin verirsiniz maddeler üzerindeki müzakereler sırasında onları ayrıca belirtmek üzere, genelde tasarımı olumlu bulduğumuzu -kısaca, geneliyle ilgili olarak eğer izin verirsiniz- ama özellikle de kurulun yapısıyla ilgili ve kurulun soruşturmalardaki savunma hakkıyla ilgili önem verdiğimiz hususlarda sizlere eğer arzu ederseniz Avrupa Birliği mevzuatıyla karşılaştırmalı olarak bilgi vermek üzere şimdilik şükranlarımızı sunuyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Yalnız ben başlangıçta da söyledim, tümü üzerindeki görüşmelerle yetinilip yetinilmemesi, maddelere geçilmesine ilişkin bir oylama yapacağım. Orada ne çıkacağını ben de bilmiyorum şimdiden. O ihtiyatla dedim ki: Maddeler üzerinde isterseniz konuşabilirsiniz. Bu hususu tekrar hatırlatıyorum o bakımdan yani bir oylama yapmamız gerekiyor, bizim böyle bir usulümüz var. O bakımdan eğer maddeler üzerinde bir şey söyleyecekseniz kısaca özetlemenizde fayda var. Tekrar eğer maddelere geçsek tabii ki tekrar söz hakkınız var.

REKABET DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI KEMAL EROL – Sayın Başkanım, bu hatırlatmanız için şükranlarımı sunuyorum. O zaman, hepsi için değil ama çok önem verdiğimiz “de minimis” ile ilgili olarak özellikle...

Bildiğiniz gibi, bizim örnek aldığımız Avrupa Birliği Roma Anlaşması'nın ilgili maddelerinde üye devletler arasında ticaretin etkilenmesi koşulu var yani rekabetin ihlal teşkil edebilmesi için temel koşul mutlaka üye devletler arasındaki ticareti etkileyecek büyüklükte olması gerekiyor ama bizim kanunumuzda böyle bir kavram olmadığı için, büyük ya da küçük, ne olursa olsun iki teşebbüs arasındaki onların rekabetini kısıtlayan herhangi bir anlaşma ya da uyumlu eylem de yasak kapsamında ilan edilmiştir.

Şimdi, böyle bir kanunla yasaklanmış olan bir davranışla ilgili olarak “Rekabet Kurulu bakımından bu maddede verilen yetki çerçevesinde bazılarını ben ihlal kabul etmiyorum veya kapsam dışına çıkarıyorum.” demek kanunla olması gereken bir şeyin kurula, yürütmeye verilmiş olması bakımından sakıncalıdır diye düşünüyoruz. O bakımdan, onun da kanunla yazılması lazım. “De minimis” teki kuralların, eşiklerin mutlaka kanuna yazılması gerekiyor; bu birincisi.

İkincisi, Kurulun yapısıyla ilgili olarak, kendim de Yargıtaydan gelen birisi olarak bunu rahatlıkla söyleyebilirim, hem Danıştay hem Yargıtaydan birer temsilci kurula çok şey katmıştır düşüncesindeyim hâkim gözüyle. Örneğin şimdi bu davaların görüldüğü yer Danıştay 13. Dairesinde görev yapan bir tetkik hâkim arkadaşımızın yıllara sari olan on beş yıllık tecrübesiyle Kurulda görev yapması Kurula çok büyük güç katacaktır veya yine, Yargıtaydan bu kanunu uygulayan dairelerde görev yapmış olanlar. Başkanım haklı, kurula Yargıtay üyelerinin kendileri bizzat gelmiyorlar statüleri gereği daha alt bir görev olarak kabul ettikleri için ama Yargıtayın Genel Kurul kararıyla yapılan seçimlerle orada en iyilerini seçip buraya görevlendirmesi imkânının kanunun başlangıçtaki amacı doğrultusunda devamından yanayız, biz dernek olarak böyle düşünüyoruz.

Yine, avukatlıkla ilgili olarak, soruşturma sırasında avukatların müvekkilleriyle ilişkilerinin gizli kalması gereğine ilişkin - değerli dostum, TÜSİAD temsilcisi de belirtti, onun için de ayrıntısına girmeyeceğim- sadece, biz de aynı görüşteyiz. Avukatların mutlaka savunma hakkının kutsal olması, dolayısıyla bu haklarının korunması gereği Avrupa Birliği mevzuatının da doğal bir sonucudur.

Şimdilik bunları arz edeyim ama maddelere geldiğimiz zaman eğer geçilecek olursa...

Ben tekrar şükranlarımız arz ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bir hususu daha hatırlatayım. Biz buradaki bütün görüşleri rapor hâline getirip ana komisyona iletiyoruz yani bütün görüşler teker teker zaten zabıt altında, onları rapor hâline getirip ana komisyona da iletiyoruz. Bunu da ayrıca belirtmek isterim.

Şimdi, sivil toplum kuruluşlarından söz almak isteyen başka kalmadı zannediyorum, milletvekillerimize söz vereceğim.

Yıldırım Bey, buyurun efendim.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben çok kısa bir uyarıda bulunmak istiyorum.

Şimdi, bu yasa tasarısı metninin birçok maddelerinde “önaraştırma” diye bir kavram kullanılmış. Ön ve araştırma kelimelerinin, tabii, birincisi sıfat, ikincisi isim olması itibarıyla bir sıfat tamlaması, bunun birleşik yazılması normalde Türkçe dil bilgisi kurallarına aykırı. Bunun ayrı yazılması daha uygun olmaz mı acaba? Bunu arz etmek istemişim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Kocaeli Milletvekilimiz Hurşit Güneş, buyurun efendim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun’un tadilatıyla ilgili görüşlerimi komisyonunuza sunmak istiyorum.

Öncelikle bu kanunun ortaya çıkışını yeniden hatırlatmamda yarar var. Bu kanun 49’uncu Hükümet zamanında hazırlanmıştır. Hazırlayan komisyonun başında da Başbakan Başdanışmanı olarak ben vardım. Daha sonra, bu, 50’nci Hükümet zamanında, 1994’te yasaladı ve Gümrük Birliğine geçiş bu yasanın Parlamentodan geçişini kolaylaştırdı. Aslında Gümrük Birliği müzakereleri sırasında bu, gündeme geldi ama yasa ondan önce hazırlanmıştı, bunu özellikle belirtmek isterim. Bu yasa hazırlanırken bazı akademisyen arkadaşlar yardımcı oldular. O zaman doçentti -hâlâ doçent mi, sanmıyorum- Nurkut İnan, Yılmaz Ateş, Ateş Akıncı, Prof. Dr. Erol Katırcıoğlu ve o zamanki Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcileri bu yasanın hazırlık komisyonunda yer aldılar.

Şimdi, bu yasa hazırlandığı dönemde ya Amerikan mevzuatına uygun biçimde yani piyasa yapısına yönelik bir ruhla hazırlanacaktı ya da Roma Anlaşması’nın 85’inci, 86’ncı maddeleri uyarınca eyleme yönelik, yani yapıya değil, eyleme yönelik bir biçimde hazırlanacaktı. Biz ikincisini tercih ettik ve dolayısıyla, Türkiye’deki rekabet yasının ismi... Çok önemli çünkü İngiltere’deki Monopolies and Mergers Commission’un ismi de 1998’de benzer biçimde değişti ve Competition Commission oldu. Biz de bunun ismini antitekel yasası veya kartel yasası veya antitröst yasası olarak koymadık, Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun diye koyduk, çok önemli.

İkinci ilginç tarafı bu yasanın geçmişiyle ilgili... Ve bu komisyona tekrar geldiğimde benim için iyi de bir nostalji oluyor çünkü ben aslında rekabet ekonomisti değilim, rekabet hukukçusu hiç değilim, bir para iktisatçısıyım ama konuyu hasbelkader biraz takip ediyorum. Bu yasa 1994’te bir gece yarısı birkaç saat içinde Mecliste tartışılmadan geçti. Aslında ne yazık ki bu Türkiye’de Parlamento için üzücü bir durumdur çünkü teknik bir yasa olduğu için milletvekilleri buna itiraz edememişlerdir. Oysa ki İtalya’da bu yasa otuz yılda çıkmıştır. Çok zorlu bir yasadır, Türk ekonomisini derinden etkileyecek bir yasadır.

Şimdi, bunları niye hatırlatıyorum? Bunları şunun için hatırlatıyorum: Bu yasayı biz hazırlarken -ben o zaman Başbakan Başdanışmanıyım ama- bir siyasi otoritenin tabii ki talimatı altında hazırlanmıştı. Bu yasadaki tamamıyla kurumunun ve kurulunun özerk olmasını istedik, o zaman Türkiye’de düzenleyici kurumlar yaygın değildi ama biz bunun bir düzenleyici kurum olarak, özerk olmasını özellikle istedik. Hatta, benim Sanayi Bakanlığı temsilcileriyle tartışmam da oldu. Yani, onlar böyle bürokrasinin bir parçası olsun istiyorlardı. Ben buna izin vermemiştim ve o zaman, bunun tamamıyla, kurulun oluşumunun kooptasyonla gelişeceği, uzman kişilerin yer alacağı bir komisyon olmasını özellikle istemişim.

Şimdi, yasadaki birçok şey değiştiriliyor. Tabii, bunların bazıları önemli, bazıları olumlu ama bazıları gerçekten o zamanki yasanın hazırlanma ruhuyla çelişir bir şey. Şimdi, ben onlara madde düzeyinde geçeceğim -Başkan da maddeler düzeyinde konuşmamızı istiyor- ama kurumun performansı ile ilgili bazı noktaları işaret etmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, Rekabet Kurumunun rekabetle ilgili sadece hâkim durumu engelleyen eylemlerle, uyumlu eylem gibi, sadece işlem yapması veya birleşme devralmalarla ilgili izin vermesi gerekmiyor, onun dışında -ki şimdiki yasa tadilatında biraz o var- rekabet politikalarının tüm hükümetçe ve diğer yasal mercilerce uygulanması için telkinlerde ve politika önerilerinde bulunması gerekiyor. Burası çok önemli çünkü Avrupa’da, AB’de de rekabet politikası bu tip kurumların sadece yanlış eylemlerin cezalandırılması değil, aynı zamanda rekabetçi politikaların izlenmesi için

politika önermelerini istiyor. Burası bence son derece önemli ve ne yazık ki ben geçtiğimiz yirmi yıla yakın sürede... Tabii ki ilk yıllar emekleme süresi, kurumun oluşması, binanın alınması, uzmanların yetişmesi çok zaman aldı ama son yıllarda bu konuda önemli bir gelişme görmüyorum.

İkincisi, geçenlerde de ikaz etmeye çalıştım, bu meslek odalarının tarife belirlemeleri konusu. Tarife belirlemeleri Batı'da olmayan bir şey. Tarife var, ekonomide bir kavram tarife ve kotalar, herkes ekonomi de okutuyor ama Türkiye'de tarifeler bir azami fiyat olarak uygulanmıyor, bir kalıcı fiyat olarak uyguluyor. Fırıncılar derneği de fiyat uyguluyor, minibüsçüler veya şoförler derneği de fiyat uyguluyor, Türkiye'de birçok fiyat uygulaması var ve beraberce uyumlu eylem olarak değil, açık eylem olarak uygulanıyor. Ve bunlar aslında Rekabet Kurumunu doğrudan ilgilendiren konular. Bu konularda hiçbir gelişme görmüyorum.

Bir üçüncü konu gerekçeli kararlar meselesidir. Gerekçeli kararlar konusunda Rekabet Kurumunda giderek bir hızlanma var ama hâlâ yetersiz. Şimdi, burası bir nevi bir idari yargı kurumudur. Bu idari yargı yani doğrudan hâkimlerin, hâkim kararı olmayan fakat yargı niteliğinde kararlar alan bir kurumdur. Buradaki gerekçeli kararların bir an önce açıklanması çok önemli. Kaldı ki bu gerekçeli kararların kamuoyunda çok duyulur biçimde açıklanması gerekiyor ki ülkede -tüketici derneğine özellikle burada referansta bulunmak istiyorum- rekabet kavramı toplum tarafından algılsın ve bilinsin. Bu bence son derece önemli.

Şimdi, ikinci temel işaret etmek istediğim nokta, bu Rekabet Kurumunun kurumsal yapısı, özellikle Kurulun oluşumu; bence en kritik nokta o. Sivil toplum örgütlerinden gelen arkadaşların da bu konuya özellikle işaret etmesini beklerdim açıkçası. Çünkü, onlar sivil toplum örgütü.

Şimdi, birzadan maddelerde söyleyeceğim, orada çok önemli ve olumsuz gelişmeler olmuş ve olmaya da devam ediyor. O, tabii, bu yasayı o zaman iyi niyetle hazırlayan benim gibi akademisyenleri -açıkça söyleyeyim- derinden üzüyor ve Türkiye'de toplumu, herkesi üzecektir diye düşünüyorum.

Şimdi, bu oluşumla ilgili şeyleri söyleyeceğim, fakat maddelere geçeyim, sonra tekrardan oraya döneceğim.

Şimdi, birincisi, tasarının madde 9'u, yasanın madde 16'sında yer alan Başkanın da işaret ettiği, Sayın Kaldırımcı'nın da işaret ettiği, bu "binde 1" binde 1'e kadar, "binde 5 oranında"nın binde 5'e kadar yani kurula bir ölçüde bir inisiyatif verilmesi ve çok yüksek cezaları mecburen tek rakam vermek zorunda olmaktan çıkarması.

Şimdi, efendim, biz ne cezası veriyoruz? Tekel olduğuna dair veya tekeli olma konumundan dolayı veya hakim durumundan dolayı, yanlış bir şey yapmaktan dolayı ceza veriyoruz. Zaten olağanüstü bir kâr elde etmiş, haksız bir kâr elde etmiş. Şimdi, o zaman cezayı daha aşağıda tutma kurula bir büyük yetki verecektir. Şimdi, bir şey daha var tabii, bunu çok yönlü de düşünmek istiyorum: Eğer ki kurula geniş bir yetki verirsek kiminde onbinde 1, kiminde binde 1 verir. O zaman "Bunu böyle çok büyük yapmayalım." diye düşünülebilir ama bence bunu eski hâlinde tutmak daha yerinde olacaktır diye düşünüyorum.

Şimdi, bir başka mesele, 17'nci maddede süreli para cezası meselesidir. Rekabet Kurulu ceza ya da ihbarına uymaması hâlinde ceza veriyor ve süreli veriyor. Yeni hâlinde nispi para cezası veriyor, incelemenin engellenmesi durumunda veriyor. Şimdi, bu nasıl olacak? "Süreli olarak incelememi engelliyorsunuz." diye bir ceza verecek. Bu çok ağır bir ceza olabilir gerçekten.

Şimdi geliyorum kurul konusuna. 1994'te yasa hazırlandığından kurul 11 kişiden oluşuyor ve bu 11 kişinin, salt çoğunluğunun, üye tam sayısının salt çoğunluğunun bir kararı olmadan, bir oyu olmadan karar alınamıyordu. Yani, zor bir karar alınması cebredilmişti. Neden böyleydi? Çünkü hakikaten çok yüksek cezalar var burada, o çok yüksek cezaları verebilmek için hakikaten büyük bir konsensüs aranması gerekiyordu. Şimdi, bir bu tarafı var, 11 kişiden oluşuyor. Bu sayı yüksek mi? Şimdi, bu sayı 7'ye düşürülmüş. Bu sayının çok daha yüksek olduğu, dünyada, özellikle Avrupa Birliğinde uygulamalar var. Mesela, İngiltere'de şimdiki Competition Commission'a bakın, 40 kişiye yakın. Ha, incelemeyi yapan tabii, onların içinden Başkanın görevlendirdiği 3 kişi oluyor ama çok daha geniş. O kadar geniş olmayan başka örnekler de var. Şimdi, 11'i 7'ye niye düşüyoruz, onu anlamak mümkün değil.

Bir başka nokta, Rekabet Kurulunun kendi içinden kooptasyon yöntemiyle getirdiği 4 üye vardı. O bir biçimde, 2011, kanun hükmünde karamenede kesilmiş atılmış. Yani, Rekabet Kurumunun içinden uzman kişiler gelip bilahare o kurulda yer alacaklardı, onlar atılmış gitmiş. Aslında Türk Rekabet Kurumunun en özgün yerlerinden biri de buydu. Çünkü biz bir rekabet kültürü ve bilgisi yetiştirecektik ve o da bu kurumun başında, kurulda yer alacaktı; o ne yazık ki burada yok edilmiş.

Yargıtay, Danıştaydan gelen hâkimlerin bu kurumda yer almadığını söylüyorsunuz. Onlar sadece temsilci yolluyorlar "Yargıtay üyeleri içinden" diye bir kanun yok. Dolayısıyla, onlar başka birini de görevlendirebilirler ve önerilebilirlerdi. Kaldı ki, unutmayalım, Yargıtay nihayetinde temyiz merci, kararların temyiz merci. Eğer o temyiz mercisinin bir temsilcisi niye içeride bulunmasın? Ne engel var?

Bir mesele daha var, o da niye buradan kalkmış anlamadım, üniversitelerden de 2 üye arasından 1 kişi Hükümet tarafından, Bakanlar Kurulu tarafından seçilip kurulda yer alıyordu, o da gitmiş. Sadece odalar birliği kalmış.

Şimdi, burada 2014 formülünde yani bugün getirdiğiniz formülde vaziyet şudur: Ticaret Bakanlığı yani ilgili Bakanlık -evet ilgili bakanlık oluyor, bağlı bakanlık değil- 3 kişi, eski planlama yeni Kalkınma Bakanlığı 1, Adalet Bakanlığı 1, Hazine 1, odalar birliğinin 2 önerdiğinden de 1 kişi seçiliyor. Bu ne oluyor? Bu, açık söyleyeyim, biraz sivri olacak ama HSYK'ya benzedi. Tamamıyla Hükümetin atadığı bir kurul hâline geldi. Hâlbuki biz nasıl istiyorduk? Kimseye bağlı olmasın, özerk bir kurum olsun, üniversiteler de bunun içinde olsun, çeşitli kamu kuruluşları da buna temsilci yollayabilsinler, Rekabet Kurumu kendi içinden kooptasyon yöntemiyle bu Kurulda yer alabilsin ve bu kararlar gerçekten güvenilir kararlar olsun. Şimdi, bu ne yazık ki zarar görmüş oluyor ve açık söyleyeyim, bu, aslında Avrupa Birliğiyle de uyumlu bir şey değil. Şimdi, Avrupa Birliğinde farklı atama yöntemleri var. Mesela, İngiltere'de Ticaret Bakanlığı doğrudan atıyor. Fakat ne zamandır atıyor? Bizim Rekabet Kanunumuz çıkmış 1994'te, Monopolies and Mergers Commission ve Amerika'daki de onlar yüzyıllık yerler. Dolayısıyla, tarihî olarak bağımsızlıklarını kanıtlamış kurumlar ve bir şey daha söyleyeyim, orada yer alan üyelerin büyük bir kısmı da kendi ülkelerinde, rekabet ekonomisinde ve rekabet hukukunda tanınmış kişiler oluyor. Yani, ben mesela, bazı üyeleri hatırlardım, benim hocalarım olmuştu, onlar hakikaten rekabet konusunda ülkenin en tanınmış insanlarıydı. Şimdi Türkiye'de zaten bu konu yeni. Dolayısıyla, burada bu kurumu özgün bir biçimde korumamız gerekiyor.

HALİDE İNCEKARA ((İstanbul) – Kaç yılına seçiyorlar İngiltere'de?

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Orada da uzun, altı yıl mı sekiz yıl mı ne. Burada da altı yıl, bizde de altı yıl, bizde de uzun tanınmıştı. Uzun tanımamızın nedeni de şuydu, zaten burada çok önemli çünkü kendi içinden yeniliyor: Üçte 1'ini sürekli yeniliyordu. Dolayısıyla, Rekabet Kurulu kendi içinden, kendini tazeleyerek gidecekti ve sürekli bilgi birikimi kendi içinde kalacaktı. Ama sadece bu Hükümete yönelik olarak eleştirmiyorum, gelen bütün hükümetler ne yazık ki kendilerine yönelik olarak kurulun oluşumunda değişiklikler yaptılar. Bu aslında istemediğimiz bir şey çünkü ağır cezalar verebilme yetkisine sahip bir kurul bu; hem ceza verecek hem de Türkiye'de rekabetçi politikaları özendircek, bunları açıklayacak, önerilerde bulunacak vesair.

Eskiden süresi biten üye yeniden seçilebiliyordu, şimdi bir değişiklik yapılmış; "Görev süresi sona eren kurul üyeleri bu göreve en fazla bir kez daha atanabilir." diyor, "Bir daha atanamaz, yani iki kere atanabilir." diyor. Şimdi, bu da sınırlayıcı bir durum. Madde 25'te, tasarinın 13'üncü maddesinde -bence bu önemli, tam metni okuyorum- "Asi görevlerini aksatmayacak şekilde bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretleri alabilirler..." Ben bir akademisyen olarak eğer bu kurulda görev alsaydım bunu mahzurlu bulurdum. Neden mahzurlu bulurdum? Varsayalım -ismini söyleyeceğim ama herhangi bir ima açısından değil- Koç Üniversitesi bana çok yüksek bedelli her hafta ders veriyor ve Koç Holdingi ilgilendiren bir konuya kurul üyesi olarak bakıyorum. Şimdi, bu çelişir. Başka bir holding için de çelişebilir. Varsayalım, ne bileyim, Fatih Üniversitesinde ders veriyorum, çok yüksek de bir ücret veriyorlar ve aynı zamanda kurul üyesiyim ve hizmet hareketinin de bir kuruluşuyla ilgili, bir kurumuyla ilgili de karar veren konumundayım. Örnekleri çarpıcı verdim ki görülsün diye yani mahzuru olabilir diye. Şimdi, bence bu telif hakları meselesi doğru değil çünkü telif nihayetinde sınırı olmayan da bir şey. Bu maddeyi özellikle yeniden ikaz etmek istiyorum.

Tasarının 15'inci maddesi, yasanın 28'inci maddesi; bu yerindelik meselesi. Bu yerindelik meselesi neden kaldırılmaya çalışılıyor, ben bunu anlamıyorum. Bu çok doğru değil. Niye yerindelik denetimine tabi olmayacak? Yargı niye "Esastan yanlış yapılmış." diyemeyecek? Esastan yani "Kamu yararı burada gözetilmemiş." diyecek. Rekabet zaten başlı başına kamu yararına olan bir şey. Dolayısıyla, böyle bir hakkı, temyizi mutlaka olması gerekiyor.

Şimdi, bu hizmet birimlerini tasarinın 17'nci maddesinde çok uzun anlatmışsınız, hiç gerek yok; bu, tüzük ve yönetmelikle düzenlenebilecek bir konu, o kadar büyük şeylere gerek yok diye düşünüyorum. Ama hemen beraberinde bir şey söyleyeyim, tasarinın 18'inci maddesinde, yasanın da 34'üncü maddesinde ciddi bir personel artışı var. Yani bize getirdiğiniz bu yasa tasarısını "Avrupa Birliğine uyum ve etkinlik açısından" diyorsunuz... Şimdi, 440 kişi çalışıyor -yanlışsam Başkan beni düzeltir - 661'e çıkmak istiyorsunuz. Üstelik de bir madde koymuşsunuz, "Rekabet Kurumunda çalışan herhangi birisinin de başka bir kurumda yarar sağlaması için çalışmasına asla izin vermeyeceğiz." diyorsunuz. Ben olsam verirdim. Bu kurumda çok değerli uzmanlar yetişiyor ve bu uzmanlar zaman zaman başka kamu kurumları için yararlanmak için kullanılabilirler ve ona izin verilmesi gerekir. Burada çok istisnai bir madde konulmuş. Üstelik, personel sayınızı artırılıyorsunuz... Ve bir şey daha söyleyeyim: Mesela, Almanya'nın benzer bir kurumu var. Orada kaç kişi çalışıyor? Orada Türkiye'de önerilen sayının yarısı kadar çalışıyor. Peki, Almanya'nın ekonomisi ne kadar? Türkiye'nin millî

gelirinin 7 katı kadar, nüfusu Türkiye'den büyük. Böylesine büyük bir ekonomide Türkiye'deki Rekabet Kurumunun personel sayısının yarısı kadar insan çalışıyor. Şimdi, bence bu personel de yüksek. Hem "etkinlik" diyorsunuz hem personel artışı istiyorsunuz.

Madde 40, 41, 42 birleştirilmiş, tasarıda 21'inci madde, bu, ön araştırma meselesi. Daha önce bir ilk inceleme, ön araştırma yoktu, şimdi onu ayırtmışsınız, güzel. Peki, burada yetki kimde? Daha önce kuruldaydı, şimdi kimde? Başkan. Yani, başkan tek başına "Buna gerek yoktur." diye bir ön incelemeyle yollayabiliyor. Şimdi, Başkan çok yetkili hâle geliyor, Kurulun yetkisini Başkan almış oluyor süre ne olursa olsun. Bence bu çok önemli ve bunun yeniden Kurula verilmesi gerekiyor. Tamam, ayırabilirsiniz, etkinlik açısından ayrılmasında yarar da olabilir ama başkan bu yetkinin olması kurula ne yapıyor? Kurul ortadan kalkmış oluyor.

Şimdi, bu, taahhüt, uzlaşma biçimi, evet, Avrupa Birliğiyle uyumlu, "de minimis" de, o da sorun yok, var. Fakat nihayet, bu 51'inci maddeye dönmek istiyorum, bu önemli bir konu, "Karar verme." Eskiden nasıldı? Eskiden şöyleydi: Yani ilk yasada, başkan veya ikinci başkan mutlaka katılacak, zaten toplantıya, kurula o başkanlık edecek. En az toplam 8 üye katılacak yani 7 üye değil, o yetmiyor, yani yarıdan 1 çoğu değil, 6 üye değil. 8 üye katılacak ve 6 tane olumlu oy olacak veya aynı yönde oy olacaktı. Şimdi nasıl? Şimdi, başkan veya ikinci başkan katılacak, toplam 5 üye olacak fakat yasanın ruhundaki çoğunluğu benimsemişsiniz, yani 7'nin çoğunluğu olsun diye, 4 yine var. Şimdi, ben açıkçası, tamam, neden 11'den 7'ye düşüyor? Neden bakanların atamalarının dışında hiçbir kurul üyesi burada kalmıyor? Bunun Avrupa Birliğiyle uyumu nedir? Çünkü siz bir kanun hükmünde kararnameyi getirmişsiniz 2011'de, o daha Meclisten geçmemiş, o maddeleri de burada geçiriyorsunuz. Bu yanlış, bunları tartışmadık. Yani, bu kurulun sayısı 2011'de aslında kanun hükmünde kararnameyle düşürülmüş. Niye düşürüldüğü burada pek tartışılmadı. İşte, "Hâkimler gelmiyor, Danıştay, Yargıtay üyeleri pek gelmiyor, maaşlarını beğenmiyor." dediniz. O da tabii şunun için oldu: Ne yazık ki o zaman daha da yüksek maaşlar istiyorduk, Başbakanlığın Kanunlar ve Kararlar Prensipler Daire Başkanı Şahver Kopal izin vermedi Rekabet Kurumundaki üyelerin daha fazla maaş almasına, biz istiyorduk daha yüksek maaşlar alsın diye, ben istiyordum ama oradan geçmedi o zaman. Bu bir maaş meselesi olarak görülmemeli. Bence Yargıtay ve Danıştayın temsilcileri yine yer almalı. Mutlaka kurumun kooptasyon yöntemi sürdürülmeli. Burası özgün bir şeydir. Evet, İngiltere'de yoktur, Almanya'da yoktur ama Türkiye'de kooptasyon yöntemi vardır ve başarılı da olacak bir yöntemdir ve Türkiye'de bu kurum şimdiye kadar yüzebildiyse o kooptasyon yöntemiyle yüzmüştür, devamında yarar görüyorum, bana bu fırsatı verdiğiniz için de çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, ben teşekkür ediyorum.

Başka milletvekillerimizden...

Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, bir iki noktaya ben temas etmek istedim, bu, Avrupa Birliğiyle uyumlu bağlantılı olarak.

Tabii, biz bu fasılların açılmasıyla ilgiliyiz, nasıl bir gelişme gösterecek. Burada bir tarama raporlarının dikkate alınması mevzubahis olacak şüphesiz ki. Şimdi, burada Avrupa Birliğinde bu "rekabet" başlığı altında nasıl hazırlandığına baktığımız zaman yasanın, burada antitröstle, karteller, "merger"lar, serbestleşme, devlet yardımlarıyla ilgili filan her birinin tek tek müstakil "legislation"ları var yani yasaları var. Şimdi, bizim kanunumuz bu şekilde düzenlenmemiş, başka bir biçim görülüyor şeklen. Burada da özellikle bu tarama raporuna baktığım zaman ben sormak istiyorum size özellikle, Avrupa Birliği Bakanlığına, bilgi de edinmek maksadıyla: Şimdi, bu hazırlanan raporlarda, Avrupa Birliği tarama raporunda, burada devlet yardımlarıyla ilgili, devlet yardımlarının şeffaf olmaması, usulüne uygun olmaması, Avrupa Birliği müktesebatından uzak olmasıyla ilgili eleştiriler var. Burada madde madde - mutlaka siz görmüşsünüzdür bu raporları- devlet garantileri, mali transferler, kamu alanlarının, arazilerinin satışı, mali yardımlar, doğrudan vergilendirme gibi konularda AB müktesebatıyla uyumlu olmadığı net olarak ifade edilmiş, sebepleri açıklanmış. Ben bunların hepsini tabii, burada açıklamayacağım.

Bunun dışında, çelik sektörüyle ilgili şeffaflık olmaması, gemi yapımıyla ilgili hiçbir şeyin olmaması ve şeffaflığın olmaması filan gibi birtakım konular var. Şimdi, bununla bağlantılı olarak özellikle, "Devlet yardımları" başlığı olmak üzere, bu eleştirilen konularda ne gibi ilerlemeler sağlanmıştır bu kanunla, bilgi rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Aylin Hanım...

AYLİN NAZLIAKA (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlarımız, sivil toplum örgütünün değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Az önce Sayın Başkanın da dediği gibi, dün gece saat 02.00'ye kadar süren Genel Kurul çalışmaları olduğu için biraz performansımız düşük olabilir, herkesin.

Teknik detaylarla ilgili olarak az önce milletvekili arkadaşlarım birtakım önerilerde bulundular ve sorular yönelttiler. Ben aslında daha genel bir şeyden bahsetmek istiyorum. Şimdi, biz bir evin bir odasını konuşuyoruz aslına bakarsanız fakat ev nasıl bir ev, nasıl bir evde yaşıyoruz; önce bir onu tespit etmek gerekiyor.

Şimdi, rekabeti konuşuyoruz değil mi? Rekabet hangi ortamda yapılabilir? Şeffaflığın, hesap verebilirliğin olduğu bir ortamda yapılabilir. Rekabet hangi ortamda yapılabilir? Nüfuz ticaretinin olmadığı bir ortamda yapılabilir. Hangi ortamda yapılabilir? Kurumların bağımsız olduğu, siyasi otoritenin güdümü altında olmadığı bir ortamda yapılabilir.

Şimdi, az önce siz "M&A"lerden -mergers and acquisitions- şirket birleşme ve satın almalarından bahsettiniz; yeni tabiriyle yoğunlaşmalardan bahsettiniz. Şimdi, sorarım size: Bir gazetenin satın alınması aşamasında o gazetenin hangi iş adamları tarafından satın alınacağını dikte eden bir Başbakan tarafından yönetildiğimiz bir ortamda biz hangi rekabet yasasını tartışıyoruz arkadaşlar?

Gene sorarım size: "Bitaraf olan bertaraf olur." diyen bir Başbakan tarafından yönetildiğimiz bir ortamda iş adamlarının baskı altında olmadığını nasıl farz edebiliriz? Ki bunu zaten birçok iş adamımızın yaşadığını da, deneyimlediğini de biliyoruz. Örneğin seçimlerden öncesini hatırlayacak olursak, genel seçimlerden önce Sayın Can Kırac CHP'nin iktidar partisi olabileceğine dair bir görüşünü bir restoranda yanındaki bir arkadaşıyla paylaşırken bunun Başbakan tarafından duyulması üzerine "Bazı iş adamları tehdit altındadır." diye bir açıklama yapmıştır Sayın Başbakan. Onun için, bir kere, rekabetin hangi ortamda olması gerektiği konusu çok önemli.

Bakın, içinde bulunduğumuz dönem cumhuriyet tarihinin en büyük yolsuzluk ve rüşvet operasyonunun gerçekleştirildiği bir dönemdir. Bunu her fırsatta biz sizlere söylemeye, hatırlatmaya devam edeceğiz çünkü bunların üstü örtülemez değerli milletvekilleri. Bakın, bir ihale düşünün, Sayın Başbakan bu ihaleye girecek olan iş adamlarına önce oğlunun başında bulunduğu TÜRGEV'e yüzler milyonluk bağış yapmalarını söylüyor ve bu iş adamlarından sadece birinden 30 milyon TL istiyor; toplamda 630 milyon TL'lik bir rakamdan bahsediyoruz.

Gene, yapılan, yani tapelerden gördüğümüz kadarıyla ve gene rüşvet operasyonu sonrasında ortaya çıkan delillerden gördüğümüz kadarıyla 247 milyar TL'lik bir yolsuzluk operasyonundan bahsediyoruz. O yüzden, yani Türkiye'de böyle şeyler olup biterken elbette bu iyi niyetle yapılmış olan çalışmalar ve buna yönelik olarak yapılan öneriler mutlaka değerlendirmeye alınmalıdır. Ancak yolsuzluk ve rüşvet operasyonlarının her daim gündemimizde olduğunu, bunu her fırsatta sizlerin yüzüne bakarak da tekrarlayacağımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben de bu konuda bir şey söylemek istiyorum. Operasyonun önce siyasi yolsuzluk operasyonu olduğunu da ben ilave etmek istiyorum. Çünkü bu, rüşvet ve yolsuzluğun çok ötesinde, siyasi tanzim etme operasyonuna dönüşmüş durumda. Eğer siyasetin onuruna hep birlikte sahip çıkmazsak yarın hepimiz, Türkiye olarak zor durumda kalırız. Ben de bunu ilave etmek istedim.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

AYLİN NAZLIKA (Ankara) – Önce siyasetçiler onurlu olduğu koşulda elbette bu yapılmalıdır. Tuzluk olmamalı siyasetçiler.

BAŞKAN – Peki, efendim, o zaman Hükümet temsilciimize, Rekabet Kurumu Başkanımıza ve Avrupa Birliği Bakanlığımıza eleştirilere cevap vermesi için söz veriyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle sayın milletvekillerimizin ve değerli sivil toplum temsilcilerinin görüş ve düşüncelerine çok teşekkür ediyoruz, bunlarla ilgili notlarımızı aldık.

Tabii, teknik bazı hususlar var, onları Nurettin Hocam cevaplar da. Şimdi, yapı 11'den 7'ye düşmüyor, zaten 7. Yargıtay ve Danıştay...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Bunu yapmışsınız 2011'de kanun hükmünde kararnameyle.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN – Yani şu andaki şeyi söylüyorum ben, şu anda görüştüğümüz konu, 2005'te o, yani 11'den 7'ye düşmesi 2005'te. Bugün şu anda sizin huzuruza gelen tasarıda 11'den 7'ye düşüş yok; bu bir.

İkincisi: Yapısal değişiklikte de zaten sadece Yargıtay ve Danıştayla alakalı böyle bir düşünce var, yine yüce Meclisin takdiridir çünkü biz burada Yargıtayın ve Danıştayın da buraya istenilen arzuda önem verdiğini düşünmüyoruz çünkü bugün çok değerli bir üyemiz var, tabii tenzih ederiz ama şimdi, Danıştay deyince bütün üyeleri burada ne zanneder? Danıştay üyesi var zanneder. Öyle bir şey yok, ne var? Avukat var. Yani Danıştay adına bir avukat arkadaşımız temsil ediyor. “Temsil de etmesin.” demiyoruz, yani şunu demeye çalışıyoruz: Eğer beklenen fayda bu anlamda sağlanamıyorsa bu anlamda bir revizyona ilişkindir. Yoksa illa bu böyle olacak diye bir şey yok, sayın milletvekillerimizin takdirindedir.

Onun dışındaki diğer teknik konularla alakalı, tamamıyla Avrupa Birliğine uyum bu anlamda yakalanmıştır, tamamıyla teknik bir düzenlemedir. Bir de Anayasa Mahkemesinin iptal kararına ilişkin bir şey vardır. Dolayısıyla, bu anlamda farklı bir meseleye bakış tarafımızca söz konusu değildir, özellikle bunun altını çizmek istiyorum ve yaklaşımlar hususunda da mesela, örnek vereyim: Sayın Güneş'in belirttiği olduğu bu, üniversitelerde eğitim, konferansa gitme, eğitim verme hususu dikkate değer bir husustur; bunu mutlaka komisyonumuz ve yüce Meclis takdir edecektir, bizim de bu konuda farklı düşünmediğimizi ifade edeyim. Yani meseleye öyle bakmadığımızı, eğer böyle bir algılama varsa ki böyle bir şeye yol açacaksa da buna izin vermeyeceğimizi tekrar belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Efendim, eğer mümkünse, madem yasa tadilata giriyor, bunun yeniden 11'e çıkmasında yarar var. Bakınız, söyledim biraz önce, İngiltere'de Competition Commission 37 kişiden oluşuyor yanlış değilsem, sabah bakmıştım. Eskiden Monopolies and Mergers Commission iken yani daha Amerikan tipi yasayken daha azdı sayısı, ben de öyle hatırlıyorum açıkçası, aradan çok yıllar geçti. Şimdi, bu sayı düşük, 7 kişilik kurul düşük. Evet, çok etkin olur, doğru ama sadece etkinlik değil ki, tek mesele etkinlik değil ve nihayetinde ısrarla üzerinde durmak istiyorum, gerçekten, binaya bir defa girebilirdim, bir perşembe konferansları için gelmiştim, hâlâ sürüyor mu bilmiyorum, Nurettin Bey söyleyebilir, onun için gelmiştim. Bu kurumun uzmanlarının yetişerek bilahare kurul içinde yer almaları -ki kurulun kendi üyeleri tarafından aşağıdan seçilerek alınacaklar- bunun çok yararlı bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Yanlış anlamayın, “Cumhuriyet Halk Partisi temsilci versin.” filan demedim.

HALİDE İNCEKARA (İstanbul) – Verebilir de yani.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Hayır, olmaz, yanlış olur Hocam, çok yanlış olur, asla, asla, hiç istemediğim bir şey olur. “Tamamını yazın.” deseler ben yazmam. Yani “Tamamını yazın.” deseler yine aynı şeyi öneririm, derim ki: Kurumun içinden yetişmiş uzmanlardan kurul... Çünkü o kararların, o dosyaların hepsini onlar hazırlıyor ve çok büyük bir tecrübe de elde ediyorlar. Hepsisi değil, bir kısmı hukuk dünyasından gelebilir, bir kısmı ekonomi dünyasından, bilahare akademik dünyadan gelebilir, Danıştay önerebilir, üniversiteler öyle bir kişi önerebilir, güzel ama kurumun da kendi içinden mutlaka bir üye tazelemesi yapmasında bence büyük yarar var. Nitekim, ben açık söyleyeyim: Şimdi, bizim kurulumuza ilk yıllarda bütün atamalar rekabet konusunu iyi bilmeyen, büyük ölçüde -tenzih ediyorum, kimse alınmasın ama- konuyu iyi bilmeyen kişiler geldi kurula ve o zaman dosyaları uzun süre aşağıdaki uzmanlar hazırlayıp izahat verdiler ve o yönde yardımcı olmaya çalıştılar ki “Bu karar şöyle alınmalıdır.” diye. Çünkü rekabet hukuku konusu zaten Türkiye'de yeni bir konuydu, bilen akademisyen sayısı da çok azdı. Yani araya araya bulduk Nurkut İnan'ı, Ateş Akıncı'yı, Yılmaz Aslan'ı; araya araya bulduk, yani Türkiye'de yaygın bir konu değildi. Şimdi, o uzmanlar yetiştirildi ve o uzmanların kurulda yer almasında büyük yarar var diye düşünüyorum. Bu bir siyasi konu değil, bu teknik bir konu. Yani kurulun siyasileşmemesi için teknik bir konu. Bunun altında mutlaka durmak istiyorum. Aksi takdirde, şunu söyleyeyim: Biz vergi dairemizin özerkleşmesini savunuyoruz, vergi idareimizi özerkleştirmeyi savunurken Rekabet Kurumunun kuruluşundan farklı olarak, tamamıyla Hükümet tarafından atanması bence hiç doğru olmayacaktır.

Şimdi, Avrupa Birliği uzmanı arkadaşlar, Bakanlıktan gelen arkadaşlar bir şeyi söylediler, ben onu unuttum, not aldım. “Daha önceki yasanın durumu da Avrupa Birliği mevzuatına aykırı değildi, şimdi de aykırı değil.” dediniz, yanlış duymadıysam böyle. Yani daha önce de bir aykırılık yoktu, şimdi de bir aykırılık yok. O zaman, biz bu değişikliği niye yapıyoruz? Avrupa Birliğine uyum için yapıyoruz. Şimdi, öyle olmadı o. Yani daha önce aykırı değilse, şimdi de aykırı...

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – Gelişmelere binaen...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Değişmelerde büyük ölçüde, yani bu şeyde, savunma, rekabet savunuculuğu olsun, uzlaşma olsun, onlar Avrupa Birliği müktesebatında veya Avrupa Birliği müktesebatında demeyeyim de Avrupa Birliği rekabet uygulamasında olan uygulamalar, onları getirmekle iyi yapmışlar, doğrudur yani bir uzlaşma kapısının açılması. Baştan gidip “Tamam, dur, ben parayı veriyorum cezayı, devam edelim, şeye gerek yok.” Onlar bence olumlu, uyumlu, uzlaşmacı, doğru tadilatlar ama öte yandan bazı çok bozuk şeyler var. Bu komisyonlarda arzum odur ki bunları tadil edelim, bu hâliyle geçmesin Genel Kuruldan. Bu komisyonda, alt komisyonda bunun şeyini yazalım, biz muhalefet şerhini yazacağız. Eğer iktidar partisi mensupları, milletvekilleri de o yönde anlayış gösterirlerse bu yasayı olması gereken biçimde, yeni tadilatlarıyla birlikte geçirelim; doğrusu budur ve yararlı olanı da budur, Türkiye için kalıcı ve iyi bir kurum yoluna devam etmiş olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Ben Nurettin Bey’e söz veriyorum, yalnız vakit ilerliyor, eğer biraz toparlayıcı olabilirsek sevineceğim.

Buyurun efendim.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın vekillerimize de teşekkür ediyorum.

Ben bütün eleştirilere, tavsiyelere dönük açıklamalar yapma imkânından mahrumum çünkü vaktim yok ama öne çıkan birkaç hususu arz etmek istiyorum.

Sayın Hürşit Hocamızın söyledikleri için kendisine teşekkür ediyorum ama bazı bilgileri de vermek isterim. “Hükûmete telkin etme konusunda bir fonksiyonu, misyonu olsun kurulun.” dedi. Biz Hükûmetin bizimle ilgili konularla çıkaracağı yasa tasarılarına görüş bildiriyoruz. Ayrıca, yönetmeliklerde, tebliğlerde eğer rekabete ilişkin bir husus varsa kurumun görüşü ilgili mercilere intikal ediyor efendim.

Odaların azami fiyat listeleri, doğrudur, bizim de soruşturma açtığımız, eleştirdiğimiz bir konu ama doktorların kanunu var, noterlerin kanunu var, başka bir kısım meslek mensuplarının, profesyonellerin kanunu var; onlara bir şey demiyoruz ama odalar da, fırıncılar da, sürücü kursları da kıyasen durumdan vazife çıkararak veya bir kısım mühendis mimar odaları...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Başkan, simitle ilgili söyledim, tarife belirleniler, bütün simitçiler fiyatı artırdı. Ben yasa teklifi de verdim. Bunun kaldırılması gerekiyor.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Doğru efendim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sizin bu konuda Hükûmete “Bu tarifeler azami değil, uygulanan fiyat hâline geliyor.” diye itirazda bulunup yasa değişikliğini desteklemeniz gerekiyor.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Bu seneki mektubumuzun konusu buydu Sayın Hocam. Yani 6’ncı Rekabet Mektubu odaların, derneklerin, birliklerin fiyat belirlenmesinin rekabete aykırı olduğuna ilişkin uzun bir metin. Biz onun kısa versiyonlarını da kamuoyumuza sunacağız.

Gerekçeli kararların çabuk ve anlaşılır olması lazım, haklısınız efendim. Onu teminen biz bu tasarıda bir düzenleme yapılmasını istedik ve o yönde bir düzenleme var.

Sayın Hocam, cezaların binde 1’e kadar, binde 5’e kadar olması demek usule ilişkin, rekabet ihlaline ilişkin değil. Rekabet ihlaline ilişkin ceza 400 milyon ceza verecek kadar esnek, yüzde 10’a kadar, cironun yüzde 10’una kadar. Efendim, cironun yüzde 10’una kadar dünyanın her tarafında ve Türkiye’de genel prensip, veriliyor ama binde 1, binde 5 usul cezası. Yani yerinde incelemenin, bilgi istemenin engellendiği, geciktirildiği durumlarda tediben, biraz karşı tarafı zorlama amacıyla binde 1 olsun diyor. Binde 1 bazen milyonlar oluyor efendim ciro çok yüksek olduğu için. Binde 5, geçenlerde 17 milyon bir teşebbüse ceza verdi kurul. Bir tutanak var önümüzde, gecikme olmuş, oradan bir silme olmuş, sonra gelmiş ama dolayısıyla, biz on...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – İlk yasada rakamdı hatırlarsanız.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Biliyorum. Efendim, onun yetersiz olduğu gibi bir tecrübeyle yola çıkıldı, şimdi beş altı yıllık uygulamadan sonra denildi ki herkes ittifak hâlinde: Bu, adalete uygun değil, bir takdir kullanalım, inisiyatif olsun çünkü olaylar birbirinin aynı değil. Birinde 5 puanlık ceza, birinde 10 puanlık olabilir gibi.

Sayın Hocam, bu, üyelerin kurum içinden gelmesi meselesi, bunun anlamlı, önemli olduğu vakia, doğru. Hâlen 1 kurul üyemiz bizim kıdemli uzmanımızdır ve şu anda da, mevcut yasada da Bakanlığı temsilen bulunan 3 kişiden 1 tanesinin kurumdan olması zorunluluğu var. Yani 2005 yılına kadar da zaten 2 kişi kurumdan idi, kurum bünyesinden idi; şimdi de hâlen o şey 1 kişi şeklinde devam ediyor.

Üyelerin ders ücreti almaları vesair konusundaki tereddüdünüze ben de şahsi olarak katılıyorum.

Kurul kompozisyonunun...

HALİDE İNCEKARA (İstanbul) – Nurettin Bey, özür dilerim, geçmeden; sürekli bir cezadan bahsetmişsiniz. Ona da cevap alabilir miyiz?

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Sürekli ceza diye bir şey yok efendim.

HALİDE İNCEKARA (İstanbul) – Denetimin engellenmesiyle ilgili...

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Süreli ceza efendim, onda değişiklik yok. Yani her geçen gün için bir ceza öngörülüyor, kaç gün geçtiyse ona göre ceza ayrıca veriliyor, ilk cezadan sonra.

Efendim, kadroların mevcut tasarıda fazlalığına ilişkin yine bir açıklama oldu, eleştiri oldu. Öyle gibi ama şunu söyleyeyim: Denildi ki -bu teknisyenlerin görüşü, maliyeciler müdahil oldular- “Siz kanunu bir kere çıkarıyorsunuz. Anayasa Mahkemesinin iptalinden sonra ikide birde kanun çıkarmak olmaz. Bu kurumun Stratejik Plan çerçevesindeki ihtiyacını esas alın, zaten denetim şeyleri var, Devlet Personelin onayı alınmaksızın -yüzde 30 yüzde 70 dengesi var, ana hizmet tali hizmet- zaten ek personel alamazsınız.” Şunu da söyleyeyim, öyle kamu kurumlarının olduğunu da bilin Sayın Hocam: On yıldır bu kuruma bir şoför almadık, bir sekreter almadık, bir memur almadık; uzman yardımcısı aldık. İster inanın ister inanmayın, fiilî vakıa durum budur. Ha, onun dışında, 2 tane başhukuk müşaviri olarak arkadaşımız üniversiteden geldi, bir Erdal Türkkan Hocam başdanışman olarak görev yaptı; başka da yok Sayın Hocam, dışarıdan gelen yok. Yani bu kurul kamu görevini istismar etmiyor. Yani bu kurul yönetimi bu konuda biraz da fazlasıyla, biraz da eleştirilecek şekilde hassas. Onu ifade etmek isterim.

Efendim, Almanya'daki mesele, ben de çok duyarlıyım bu konularda, arkadaşları, taciz sınırına vordırmiyorum ama sürekli uyanık tutmaya çalışıyorum. Almanya'da millî gelir şu, kaç kişilik bir organizasyon orada bu işi yapıyor? Şu kadar. Ama onları biraz ince eleyip sık dokudum, eyaletlerde de organizasyon var efendim. Almanya'da eyalet sistemi var, eyaletlerde de rekabet hukukunun uygulanmasına ilişkin organizasyonlar var, bir de merkezde Berlin'de, -Bonn'da idi en son, gördüm- ana şey var komisyon, “Bundeskartellamt” var.

HALİDE İNCEKARA (İstanbul) – Şube mi, bağımsız mı?

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Efendim?

HALİDE İNCEKARA (İstanbul) – Eyaletlerdeki şube mi, merkezî sistemin şubesi mi? Organik bağıları var mı?

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Muhtemelen, çok ayrıntıyı bilmiyorum ama ana idarenin illerdeki, lokal olarak eyaletlerdeki sanki alt organizasyonları gibi, ayrıntıyı bilmemekle birlikte efendim ifade etmek istiyorum.

Sayın Hocam, Başkanın yetkisi vesair, o ilk inceleme meselesi bizde de çok konuşuldu, bir tebliğe dönüştürdük. Şöyle bir şey: O kadar çok şikâyet gelebiliyor ki hepsini kurul önüne getirmek kurulu çalıştırmamak demek oluyor. Dairemiz uzmanlarımızdan oluşuyor. Daire diyor ki: “Bu konuda daha önce şu araştırmalar, şu soruşturmalar yapıldı, şu bilgiler var, ben bunu tutayım.” Dosyalar zaten mahfuz, belge olduğu gibi kaydediliyor. Uygun zamanda, diyelim ki, kurula getiriliyor, “Efendim, böyle bir şey var, dikkatinize sunuyorum.” Kurul ilk inceleme kararıyla “Tamam, rekabet ihlali yoktur.” diyebiliyor veya kayda değer birazcık bir şey görürse ön araştırma açılması kararı alıyor. Sistem biraz öyle çalışıyor.

Kurul üyelerimizin bağımsızlığı meselesinde de birkaç cümleyi, müsaade edin Sayın Başkanım... Ben on yıldır takriben, on yılı geçti, üniversite hocasıyım ve kurulda çalışıyorum. Bu kurumda bir Allah'ın kulunun, içeriden ve dışarıdan, bir bakanın, bir Hükümet yetkilisinin, temsilcisinin kurula imaeen, teşvik olarak, telkin olarak herhangi bir görüş, talimat verdiğini söylesin, alından öperim Sayın Hocam. Bu kadar iddialı konuşmama müsaade ediniz çünkü ufak tefek konuşmalar da yapıldı. Hükümetin efendim ilgisi ve bilgisi yoktur oradaki pek çok çalışmayla ilgili. Yani hangi dosyada ne oluyor ne bitiyor, tamamen teknik, tamamen bürokratik, hatta biraz kapalı. Çok da iyi değil belki, hatta biraz kapalı, süreç kendiliğinden işliyor. Orada müthiş bir disiplin var kendi iç kurum kültürü itibarıyla. Kimse dışarıdan bir telkini kuruma yansıtamaz. Ben hiç yapmam, hayatım böyle bir hayattır, kendi görüşlerim vardır, kendi ilkelerim vardır ve hiç kimseden de bugüne kadar böyle bir talebe muhatap olmadım, gelmedi. Buna inanmanızı isterim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – O konuyu ana komisyonda konuşacağız.

REKABET KURUMU BAŞKANI PROF. DR. NURETTİN KALDIRIMCI – Evet efendim, evet.

Bu şeyler konusunda daha fazla açıklama yapmayayım efendim, meşgul etmeyeyim sizi, vaktinizi almayayım.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ederim.

Avrupa Birliği Bakanlığımızdan eleştirilere cevap mahiyetinde...

Buyurun.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – Efendim, bir iki hususa kısaca değinmek istiyorum.

Evet, “Önceki kanun uyumluydu.” dedik, şimdi daha ileri seviyede uyum oluyor çünkü Avrupa Birliğinde de statik değil, dinamik mevzuat değişimi oluyor, uygulama tecrübelerinde gelişme oluyor ve Bakanlığımızın görevi de Avrupa Birliği müktesebatına uyum açısından değerlendirmek bize gelen tasarıları. Dolayısıyla, sadece görev tanımımız gereği bakıyoruz. Daha önceki kanuna “uyumlu” dememizin en temel sebebi de bugüne kadar Rekabet Kanunu’na ve Rekabet Kurumu uygulamalarına Avrupa Birliğinin ilgili birimlerinden ciddi bir eleştiri gelmemiş olması. Onun için “uyumlu” diye bizim dememizde bir beis görmüyoruz. Şu anda yapılan şeylere, ilgili AB mevzuatına baktığımızda da onunla örtüşüğünü gördüğümüz için Bakanlık olarak “uyumlu” görüşünü verdik.

Tabii ki mevzuat yazım teknikleri bakımından değerlendirilebilir. Bu bir kanundur, ikincil düzenlemelerle tüzüklerde ve Avrupa Birliği müktesebatındaki bazı hususların aktarılma imkânı vardır. Biz kanun çerçevesinde olduğunu, Türk hukuk sistemi bakımından değerlendirdik ve bu çerçeve bakımından uyumlu gördük.

Onun haricinde, siz kurul yapısına ilişkin “Avrupa Birliğiyle uyumlu değil dediniz. Üye ülke uygulamalarına bizim bu anlamda girmemizi biz... Yani girmedik. Zira, dediğim gibi, Avrupa Birliği müktesebatı, yani Avrupa Birliğinin ortak düzenlemeleri kapsamında biz değerlendirme yapıyoruz. Avrupa Birliği de bunu, kurulun işleyişi ve yapısını üye ülkelere bıraktığı için bizim bu anlamda kurula, kurumun yapısına -tabiri caizse- bir yönlendirmede bulunma imkânımız yok. Sonuçta uygulamanın etkinliğidir Avrupa Birliğinin baktığı, şu ana kadar da Rekabet Kurumu uygulamaları açısından biz bir eleştiriyle karşılaşmadık, Bakanlık olarak bununla muhatap olmadık ama eminim ki kurum kendi iç değerlendirmeleri çerçevesinde kendince bir şeyde bulunacaktır.

Onun haricinde, Sayın Milletvekilim fasılın tarama sonu raporundan bahsettiler. Bu fasıl biraz yapısı gereği, yani mutlaka sizler de raporu okurken fark etmişsinizdir, aslında 2 ana bileşenden oluşuyor. Yani birisi şirketlere uygulanan rekabet kuralları, biri de devlet eliyle yapılan, yani “devlet destekleri” diye Türk hukukumuzda geçen, aslında Avrupa Birliğinde “devlet yardımları” olarak kabul edilen ama bizde kabul edilen kanun çerçevesinde Türk hukuk sistemine “devlet destekleri” olarak geçen bir sistem var. Bu tarama sonu raporundan da sonrasında diğer fasıllarda da olabildiği gibi –pek çok fasılda oldu- Türkiye’ye bazı açılış kriterleri bildirilmiş idi. Bu açılış kriterlerinin de hepsi aslında devlet destekleri konusundaydı. Yani şirketlere uygulanan rekabet kuralları bakımından Türkiye’nin yüksek uyumda olduğu bir kez daha orada da teyit edilmiş oldu. Eksikliklerimizin devlet destekleri anlamında olduğu bize söylendi. Bu alanda çeşitli çalışmalar yapıldı. 2010 yılında yüce Meclis tarafından bir kanun kabul edildi, devlet destekleri konusunda bir çerçeve kanun kabul edildi. Bu kanunun ikincil düzenlemeleri henüz uygulamaya girmediği için bu konuda Avrupa Birliği sistemiyle tam, yüzde 100 uyumun yakalandığını söylemek için şu anda erken ama bugünkü gündemde olan kanun bakımından bizim tarama sonu raporumuzda bir sıkıntı yok. Yani çok kısaca böyle diyeyim, eğer detaylı bilgi arzu ederseniz ayrıca sunarız.

BAŞKAN – Ben bir şey sorayım. Rekabet Faslı’nın açılmasıyla ilgili durum nedir Avrupa Birliğinde? Bir taraftan Rekabet Faslı olarak hazır olduğumuz söyleniyor, diğer taraftan da Rekabet Faslı’nın son açılıp kapanan, üyelik gerçekleşirken olduğu söyleniyor. Bu çerçevedeki durumu da kısaca izah ederseniz bilgilenebiliriz.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – Tabii efendim.

Şimdi, Rekabet Politikası Faslı Avrupa Birliği müzakere fasılları açısından bakıldığında üzerinde siyasi blokaj olmayan veya bir üye ülkenin blokajı olmayan çok sınırlı sayıda fasıldan birisi, yani 3 tane fasıldan birisi.

BAŞKAN – Evet, onun için sordum.

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI TEK PAZAR VE REKABET BAŞKANI LALE ÇELİK – O bakımdan, teknik olarak bakıldığında aslında müzakereleri açılacak bir fasıl. Dediğim gibi, rekabet kuralları, yani teşebbüslere yönelik rekabet kuralları bakımından da uyumlu, yüksek uyumu yakaladığımız bir fasıl. Bu fasılın müzakerelere açılmasına yönelik aslında bir çalışma yürütüldü 2010 yılında, komisyon ve Türkiye arasında, orada belirli bir aşamaya da gelindi, o sırada kanunumuz çıktı. Ancak bu devlet destekleri konusu özellikle, yani Rekabet Faslı’nda genel niteliğe, diğer genişlemelere de baktığımızda ekonomik etkilerinin çok yüksek olması, aday ülkelerin de bu konuda ekonomik etkileri sebebiyle daha güç ilerlemeleri sebebiyle o zaman çalışmalar bir noktada durmak durumunda kaldı. Yani belli bir aşamaya geldi komisyonunda ama şu anda öncelikli fasıllar arasında sayılmıyor. Daha çok da ülkemizin, siyasilerin takdiri doğrultusunda öyle görünmüyor.

BAŞKAN – Peki, efendim, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli üyelerimiz, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi tasarının maddelerine geçilip geçilmemesine ilişkin bir oylama yapacağız.

Tasarının maddelerine geçilmeyerek uygunluk görüşümüzün ana komisyona bildirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Dolayısıyla, uygunluk görüşümüzü bildireceğiz, tasarının bütünü üzerindeki uygunluk görüşümüzü ama buradaki eleştirilerin hepsi raporumuz içerisine dercedilecek, bundan emin olabilirsiniz. Bir de tabii ki bu komisyondan başka ana komisyonda bu kanunun bir çalışması olacak, onun vaktiyle ilgili henüz bize bir şey bildirilmedi. Bu bakımdan, eğer muhalefet şerhi yazacak arkadaşlarımız varsa, muhalefet şerhsiz gönderemeyeceğimiz için bu muhalefet şerhinin makul bir süre içerisinde bize iletilmesini rica ediyorum.

Hepinize katıldığınız için çok çok teşekkür ediyorum. Bu kanunun ülkemize hayırlı olmasını, ülkemiz ve komisyonumuz için de hayırlı olmasını temenni ediyorum. Tekrar, katılan herkese çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati: 12.27